

Хрещатик

+ TV-програма

газета київської міської ради

Депутат Київради Сергій КОТВИЦЬКИЙ:
«Тільки разом із громадськістю ми
можемо розробити прозорий бюджет» стор. 4

У суботу в Гамбурзі Володимир
Кличко проведе бій з болгарським
боксером Кубратом Пулевим стор. 21

Благодійність у дії
стор. 3

У пошуках рівноваги
стор. 5

У Києві активізують
впровадження
енергозберігаючих
проектів

стор. 7

Освіта для дорослих
стор. 8

У прокат вийшов
«Поводир»

стор. 22

НОВИНИ

Київ запрошують на ярмарки

Як повідомили «Хрещатику» в управлінні внутрішньої торгівлі та побуту, в суботу у столиці відбудуться традиційні сільськогосподарські ярмарки. Так, 15 листопада у місті торгуватимуть в Голосіївському районі на вул. Голосіївській, 4-10; в Дарницькому — на вул. Ревуцького; в Деснянському — на вул. Сабурова (у межах вул. О. Бальзака та просп. В. Маяковського); на вул. Маршала Жукова (у межах вул. Волкова та просп. Лісового); в Дніпровському — на бульв. А. Бучми, 2-10; в Оболонському — на вул. Лайоша Гавро, 1-9; в Печерському — на вул. Червоноармійській (у межах вул. Тверської та Ковпака); в Подільському — на вул. Світлицького, 25; у Святошинському — на вул. Булгакова; в Солом'янському — на вул. Волгоградській (у межах вул. Волгоградської, 10 до вул. І. Неходи), на просп. Комарова, 28 (у межах просп. Комарова та вул. Чумака); в Шевченківському — на вул. Подвойського, 2-12.

У неділю, 16 листопада, в Києві ярмаркуватимуть в Оболонському районі на вул. Дніпроводській, 13/1 (селище Водогін).

На ярмарках споживачам будуть запропоновані різноманітні продукти харчування з різних регіонів України за цінами, на 10-15 % нижчими від ринкових.

Київрада обіцяє повернути кінотеатр «Жовтень» киянам

стор. 3

Довгоочікуване житло

стор. 2

Чергова перемога столичного «Будівельника»

стор. 21

Довгоочікуване житло

■ Мер Києва Віталій Кличко вручив ключі від квартири багатодітній родині, яка стояла у черзі 28 років

Мати-героїня Валентина Матвеева разом зі своєю родиною багато років мешкала в маленькій квартирці на Солом'янці. Дев'ять чоловік налагоджували свій побут на 41-му квадратному метрі. І лише зустріч з мером столиці Віталієм Кличком змінила життя сімейства, яке вже найближчим часом перебереться в простору оселю у новому будинку по вулиці Анни Ахматової.

Олена КУЗЬМЕНКО | спеціально для «Хрещатика»

Мер столиці Віталій Кличко вручив ключі від нової квартири матері-героїні Валентині Матвеевій, яка разом зі своєю родиною стояла у черзі 28 років

КЛЮЧІ від просторої квартири у сто квадратних метрів передав особисто мер Києва Віталій Кличко багатодітній родині Матвеевих. Як розповіла мама Валентина Матвеева, цієї події вони чекали 28 років.

Родина, до складу якої входять дев'ять осіб, перебувала на квартирному обліку з 1985-го на за-

гальних підставах, а з 2010 року — у позачерговому списку на отримання житла за категорією «Сім'ї, які мають п'ять і більше дітей».

За словами Валентини Матвеевої, саме завдяки столичному меру вони стали першими, хто за останніх кілька років отримав житло від міста.

«На врученні мені звання матері-героїні за участі Віталія Кличка ми підняли питання, що довго стоїмо на черзі. Він порадив записатися на особистий прийом і сказав, що посприє. І дотримав свого слова. Він дуже оперативно все зробив. Людина слова», — наголосила Валентина Матвеева.

За її словами, квартира простора, гарна і з оздобленням. «Вже можна в'їжджати», — зазначила жінка і додала, що цього чекають всі члени родини, а особливо діти, які при огляді нової оселі планували, де хто розміститься.

Віталій Кличко зазначив, що отримання квартири цією родиною швидше виняток з правил, аніж система. За його словами, на сьогодні в столиці у черзі на квартиру стоять 64 тисячі сімей та одиноких громадян, з них 24

тисячі мають право першочергового отримання житла. Але, на жаль, нині немає можливості забезпечувати городян такими бажаними квадратними метрами. Градоначальник зазначив, що у 2011 році на законодавчому рівні забудовників звільнили від передачі частини квартир місту.

«Ми за цей час недоотримали тисячі квартир», — підкреслив мер. При цьому він запевнив, що столична влада намагається вирішити цю проблему. Так, зокрема розроблено інноваційну програму будівництва соціального житла.

«На основі цієї програми будемо розглядати можливості передачі земельних ділянок для будівельників, які запропонують максимально кращі умови для міста і максимальну кількість соціального житла. Я впевнений, що бізнес повинен

бути соціально відповідальним. Також будемо вивчати недобудови, співпрацювати з інвесторами», — наголосив Віталій Кличко.

Крім того, мер звертатиметься до Кабінету Міністрів, аби повернути практику безоплатного виділення соціального житла забудовниками, як це було до 2011-го. «Без цього ми не зможемо просувати чергу», — підкреслив він.

До слова, мер вкотре наголосив, що столична влада не прийматиме корумпованих тінювих рішень, в тому числі і щодо виділення земельних ділянок: «Ми відходимо від практики непрозорого прийняття рішень. І це також стосується питань відведення землі», — наголосив він і додав, що жодних змін в Генеральний план міста не вноситиметься без громадських обговорень ■

Еко-діти за еко-майбутнє

■ У столиці відзначили переможців всеукраїнського конкурсу природолюбів

Юні українці чудово знають, як треба піклуватися про довкілля. Такий висновок можна зробити, погортавши будь-який екологічний журнал дитячого національного конкурсу «Еко-ідеї зі всього світу 2014». Роздільний збір сміття, утилізація використаних батарейок та пляшок, охорона дерев, допомога птахам та тваринам, ощадливе використання води та електроенергії — у дітей є оригінальні ідеї, які можна втілювати в життя. Найактивніших учасників конкурсу днями запросили в столицю, де переможцям вручив нагороди Київський міський голова Віталій Кличко.

Наталка МИКОЛАЄНКО | «Хрещатик»

СТАРТУВАВ щорічний екологічний конкурс «Еко-ідеї зі всього світу 2014», який Фонд Кличко та відома компанія проводять вже вшосте. Взяти у ньому участь запрошували дітей 7–15 років, аби виховувати дбайливе ставлення до навколишнього середовища. З усієї України було надіслано понад 2 800 спеціальних щоденників із найрізноманітнішими пропозиціями, як можна застосувати екологічно чисті та енергозберігаючі технології у повсякден-

ному житті. Віталій Кличко зізнався, що приємно вражений роботами маленьких українців.

«Я прочитав кілька щоденників конкурсантів і здивований тим, наскільки діти чітко та цікаво описують ключові підходи до ідей збереження навколишнього середовища. Особливо запам'ятався проект з очищення дніпровської води. Не кожен дорослий зможе запропонувати такі ідеї», — зауважив Київський міський голова.

Цікавий проект із ощадливого використання води запропонував семирічний Микола Чибук з Чернівецької області. Він вважає, що якщо встановити спеціальні фільтри у душі, то використаною водою можна користуватися повторно. Одночасно з цією ідеєю Микола розписав ще кілька, зокрема про виготовлення надміцних ниток з пластикових пляшок. Цікаво, що хлопчик мріє стати не винахідником, а кухарем. Маленькому конкурсанту за іні-

У столиці відзначили переможців шостого щорічного екологічного конкурсу «Еко-ідеї зі всього світу 2014», в якому взяли участь юні українці у віці від 7 до 15 років

ціативність і креативність вручили спеціальний додатковий приз від партнерів Фонду Кличко.

Чимало запропонованих на конкурс щоденників торкалися проблеми утилізації батарейок. Зокрема Доріс Іфевке з Чернігова паралельно із «теоретичною» частиною організував практичну — у своїй школі встановив відерце для використаних батарейок і попросив учителів розповісти усім учням про те, якими шкідливими для довкілля є звичайні «пальчики», якщо їх просто викидати у смітник.

Переможцем же цього року конкурсу «Еко-ідеї зі всього світу 2014» став 7-річний Юрій Шайда зі Львова. Він запропонував організувати спеціальну інформаційну кампанію щодо захисту рослин, які занесені до Червоної книги. Також його роботу відправлено на міжнародний конкурс. «Ми повинні розповідати дітям, що наше здоров'я залежить від чистого повітря, чистої питної води та якісних продуктів. Освітні екологічні програми — це інвестиції у здоров'я наших дітей та у майбутнє нашої країни», — зауважив Віталій Кличко ■

МІСТО

«Врятуємо разом»

■ Київрада обіцяє повернути кінотеатр «Жовтень» громаді міста та продовжує вирішувати земельні «завали»

Київрада розпочала процес передачі кінотеатру «Жовтень» в оренду ТОВ «Кіноман», яке об'єднує працівників культурного закладу. Поки що рішення депутати прийняли лише за основу, однак вже сьогодні, 13 листопада, мають ухвалити в цілому з необхідними правками. Окрім цього, депутати продовжують розглядати земельні справи, яких накопичилося чимало, та прийняли новий регламент своєї роботи.

Олена ЗАРЕЦЬКА | «Хрещатик»

Фото Олексія ВАХУБА

За оперативної співпраці влади та громадськості оновлений «Жовтень» запрацює вже у жовтні 2015 року

З САМОГО ранку біля будівлі Київської ОДА, де зараз засідають депутати Київради, захисники кінотеатру «Жовтень» зібралися на мітинг. Від міської влади вимагають не затягувати процес вирішення долі цього осередку культури. Тож депутати розглядають це питання першочергово. Насамперед пропонується передати «Жовтень» без конкурсу в оренду ТОВ «Кіноман» (яке було орендарем до цього часу та об'єднує працівників закладу) до 1 квітня 2020-го року. А також звільнити культурну установу від плати за оренду на час виконання відновлювальних робіт. Однак проект рішення викликає в народних обранців чимало запитань. Головне з них — як забезпечити кінотеатр від тіншової приватизації.

«Ми знаємо схему Гостинного двору, коли через інвестування коштів хотіли зайти туди і першочергово приватизувати цю пам'ятку. Так само і тут — є загроза. Ми нічого не маємо проти ТОВ «Кіноман», вони гарно виконували роль орендаря. Але зараз треба забезпечити, щоб інвестування коштів відбувалося саме через комунального оператора. І акумуляція спонсорських коштів також», — зазначив депутат Київради Ігор Луценко.

Враховуючи всі нюанси, депутати документ прийняли за основу, а розглянути в цілому з поправками планують вже сьогодні.

За словами депутата та заступника голови КМДА Ганни Старостенко, наразі на місці пожежі працює комісія, яка має визначити, які збитки були завдані. Результа-

ти планують отримати вже за тиждень. «Приміщення було застраховане на 4 млн грн. І ми дуже сподіваємось, що цього вистачить в першу чергу на те, щоб зробити проект та законсервувати приміщення на зиму. А також на розробку проекту відновлення кінотеатру», — зауважила пані Старостенко.

Директор закладу Людмила Горделадзе сподівається, що за оперативної співпраці влади та громадськості оновлений «Жовтень» запрацює в жовтні 2015 року. Вже наступного тижня має запрацювати спеціальний фонд «Врятуємо разом», на рахунок якого будуть перераховуватися кошти на відбудову найстарішого кінотеатру столиці.

Решта рішень, які вчора розглянули депутати, стосувалися земельних питань. Адже їх за часи «простою» Київради накопичилося чимало. Серед важливих рішень, які анонсовані для голосування на сьогоднішньому засіданні: виділення близько 11 га землі для бій-

ців АТО в селищі Биківня Деснянського району, заборона продажу алкоголю вночі та знову ж таки — земельні питання.

На брифінгу Київський міський голова Віталій Кличко наголосив, що саме земельні питання є надзвичайно важливим для Києва, адже можуть суттєво поповнити міську казну. Мер столиці відзначив: влада через суд повертатиме ті ділянки, які були незаконно виділені. Наприклад, це майданчик для стоянки автобусів поблизу музею ВВВ, який у 2008-му році був переданий під забудову. Очільник Києва також анонсував вже найближчим часом повернення у власність громади Київського велотреку. Депутати мають проголосувати проект рішення про розірвання договору оренди земельної ділянки. Нагадаємо: це одна з передвиборчих обіцянок Віталія Кличка.

Наостанок депутати ухвалили новий регламент своєї роботи. «За» проголосували 65 обранців. За словами заступника Київського місь-

кого голови-секретаря Київради Олексія Резнікова, новий регламент більш жорстко контролює механізм роботи комісій, чітко регламентує механізм подання депутатами проектів рішень, доступу громадськості до них. Однак більшість положень у регламенті змін не зазнали, а необхідність в такій ухвалі є вимогою чинного законодавства. Крім того, вже найближчим часом депутати зможуть повернутися до будівлі Київради та працюватимуть за допомогою системи «Рада-4». Це дозволить обранцям одразу на місці вивчати документи он-лайн, а отже — економити папір. Попередня ціна системи — 13 млн грн. Кошти виплачуватиме міська казна частинами до кінця наступного року. Зазначимо, що під час революційних подій на Майдані стара система для голосування була повністю знищена.

Сьогодні Київрада продовжить свою роботу. Більш детальна інформація — у наступному номері «Хрещатика» ■

Благодійність у дії

■ Олександрівська лікарня отримала 10 реанімаційних ліжок від Урядового агентства Туреччини

Днями представники Турецького агентства зі співробітництва та координації при Раді міністрів Республіки Туреччина (ТІКА) передали для Олександрівської лікарні функціональні ліжка для реанімаційних відділень. Обладнання придбано в рамках проекту міжнародної технічної допомоги, яка передбачає надання ресурсів та послуг на безоплатній основі з метою підтримки України.

Наталка МИКОЛАЄНКО | «Хрещатик»

НАРАЗІ одна з найстаріших столичних лікарень вже отримала 10 ліжок Hill-Rom-900, які сьогодні активно використовуються в загальній, кардіологічній та урологічній реанімації, а також у палаті інтенсивної терапії та відділенні церебро-васкулярної патології. «Без перебільшення, для важкохворих післяопераційних паці-

єнтів ліжка на певний час стає практично «домівкою». Тому для швидшого одужання велике значення мають умови, в яких вони перебувають. Завдяки співпраці та технічній підтримці урядових структур Туреччини хворі почуватимуться набагато комфортніше. Нові ліжка виготовлені з урахуванням всіх потреб пацієнтів: вони легкі та мобільні, а також спрощують застосування апаратури моніторингу та життєзабезпечення», — зазначив головний лікар Олександрівської лікарні Роман Васишин.

Першим, хто випробував ліжка, яке є звичним для європейських клінік і малопоширеним у наших лікарнях, став Віктор Пономаренко. 75-річний чоловік розповів, що хвалити лікарняні ліжка — погана прикмета, проте зауважив, що в порівнянні з іншими кушетками на ньому зручно спати.

Цікаво, що представники турецького урядового агентства самі звернулися до керівництва «Олександрівки» із пропозицією допомоги. Нюанс полягав у тому, що медики могли обрати, що саме їм треба. За словами Романа Васишина, турецькі ви-

Фото Бориса КОПЛУСЕНКА

Нещодавно Олександрівська лікарня отримала 10 сучасних ліжок, які сьогодні активно використовуються в загальній, кардіологічній та урологічній реанімаціях, а також у палаті інтенсивної терапії

робники медичного обладнання й надалі планують співпрацювати з київською лікарнею.

«Турецьке агентство зі співробітництва та координації працює в Україні багато років. За цей час було впроваджено чимало проектів у Криму, щоліта оздоровлюються діти, які мешкають у Чорнобильській зоні, окрема програма діє з 2013 року в Києві, — розповів координатор програми ТІКА в Україні Ходжи Байрам Болат. —

Зокрема надається допомога Консультативно-діагностичним центрам Подільського та Святошинського районів».

Серед значних проектів, які ТІКА планує втілити в життя у столиці, є співпраця з Інститутом нейрохірургії ім. А. П. Ромоданова НАМН України. Нині тривають передпроектні роботи щодо добудови другого поверху над одним із корпусів, а також з метою придбання спеціальної техніки для реанімації ■

Сергій КОТВИЦЬКИЙ:

«Тільки разом із громадськістю ми можемо розробити прозорий бюджет»

Останніми роками бюджет України (як і зокрема кошторис столиці) формувалася у складних суспільно-економічних умовах. Цьогоріч ситуацію ускладнюють кризові події та неоголошена війна Росії з нашою державою, яка завдає серйозних збитків Україні. Як наслідок — вітчизняна економіка пішла на спад. За таких непростих умов столичним обранцям важливо максимально раціонально поставитися до формування бюджету Києва на 2015 рік, заощаджуючи кожен копійку та раціонально розподіляючи кошти. Як наразі відбувається обговорення проекту бюджету Києва на наступний рік та за рахунок чого планується забезпечити додаткові надходження до міської скарбниці, «Хрещатику» розповів столичний депутат, член постійної комісії Київради з питань бюджету та соціально-економічного розвитку Сергій Котвицький.

Світлана МАЖУРИНА | «Хрещатик»

❏ Сьогодні в столиці відбувається активне обговорення проекту бюджету Києва на 2015 рік. Як просувається робота профільної комісії?

С. К: Вперше столична влада розпочала його обговорювати у жовтні, а не в грудні, за безпосередньої участі громадськості. Зараз на сайті Київської міської державної адміністрації відбувається відкрите обговорення: «Формування бюджету міста Києва-2015». Кожен киянин у ньому може взяти участь, оцінити пріоритети міського бюджету, а також висловити свої пропозиції. І я вважаю, що тільки разом із містянами ми можемо розробити прозорий бюджет. До речі, очільники КМДА та члени бюджетної комісії Київради підтримали цю ініціативу громадськості, яка була висловлена Фондом «Відкрите суспільство» на альтернативному підбитті підсумків «100 днів Віталія Кличка» 30 вересня 2014 року. Проте не можу не відзначити, що з такою ініціативою громадськість публічно зверталася і до депутатів попереднього скликання, однак тоді пропозиції не почули. Але нині відбувається все прозоро.

❏ Розкажіть, будь ласка, чого вже вдалося досягти й у яких напрямках триває робота?

С. К: Відзначу, що під час обговорення проекту бюджету ми стикнулися з проблемою браку коштів. Дохідна частина бюджету Києва на 2014 рік спочатку становила 20 млрд грн, в тому числі 3 млрд грн державної субвенції. Однак бюджет на поточний рік від самого спочатку був складений з «дірою» в 3–3,5 млрд грн. Тобто його реальні дохідні можливості — менше 14 млрд грн, що й виявляється зараз, коли у міста не вистачає коштів для нормального існування, підготовки до зими, виплати заробітних плат бюджетникам, оплати харчування дітей у дитячих садках тощо. Тому сьогодні ми намагаємось віднайти додаткові джерела фінансування. І робота в цьому напрямку активно триває.

❏ Розкажіть, будь ласка, детально, що пропонується?

С. К: Ми шукаємо варіанти додаткових надходжень до бюджету. По-перше, ми обов'язково переглянемо тарифи на рекламу, бо те, що отримує місто від реклами, не кореспондується з тим, що платять підприємці за неї. В результаті це принесе прибуток столиці на загальну суму 40 млн грн. При тому, що цього року планові 149 млн грн майже виконали до кінця жовтня.

Також планується отримати додаткові надходження від проведення земельних аукціонів, що принесе столичному бюджету сотні мільйонів гривень. Відзначу, що впродовж останніх 6 років у Києві не проводилося жодного земельного аукціону, натомість земельні ділянки виділяли непрозоро. В результаті накопичилося 3 тисячі кадастрових справ щодо приватизації, оренди та продажу землі, відносно яких потрібно ухвалити рішення. Водночас розгляд земельних питань у киян асоціюється із резонансними корупційними схемами попередньої влади. Тоді впродовж лише одного скликання Київради було вкрадено ледь не третину столичної землі. Сьогодні київська влада повинна повергати всі ці земельні ділянки громаді міста. Для цього доводиться виносити на розгляд сесії міськради велику кількість земельних питань, щодо яких необхідно ухвалити рішення. Звертаю увагу, що всі земельні питання у столиці вирішуються відкрито та прозоро. Тим більше — засідання постійної комісії Київради з питань містобудування, архітектури та землекористування відбуваються у відкритому режимі для громадськості та журналістів.

Окрім того, збільшити доходи до міського бюджету можна за рахунок викорінення корупції в комунальних підприємствах. Скажімо, як-от КП «Київтранспарксервіс», що працювало, але фактично всі гроші з офіційних парковок сплачувалися готівкою в гаманці корупціонерам, натомість місто не отримувало коштів. Йдеться про типову тіньову схему — заниження в кілька разів кількості місць в офіційних документах на оренду ділянок для паркування. Різниця падала у кишені чиновників. Якщо підприємці відмовлялися так працювати, приходили контролюючі органи і визнавали парковку нелегальною. Тож збитки міського бюджету сягали сотні мільйонів гривень на рік.

Інше болюче питання — подолання корупції у ЖКГ. Адже ЖЕКи повністю корумповані та мають свої тіньові схеми: кияни укладають угоду не з ЖЕКом, а з управлінням ЖКГ. Воно в свою чергу створює власну компанію, куди і йдуть сплачені киянами кошти. Тож наразі столична влада намагається вивести гроші з тіні, проводяться аудити та замінюється керівництво.

❏ Чи вдалося досягти певних результатів щодо впровадження МАФів у столиці та врегулювання питання щодо сплати пайової участі?

С. К: Авжеж, можу сказати, що це важливе питання для киян та власників МА-

Фів вирішується. Прийнято Єдину комплексну схему розміщення тимчасових споруд. Тепер запроваджується прозорий механізм надання права на встановлення МАФів — у визначених місцях та на конкурсній основі. Це дозволить припинити хаос і корупцію, впорядкувати роботу тимчасових споруд і додатково до кінця року залучити понад 100 млн грн до бюджету столиці. Також зазначу, що для отримання додаткових коштів скорочені всі внутрішні витрати адміністрації. Чиновникам заборонили купувати автотранспорт, мобільні телефони, ноутбуки, побутову техніку за рахунок держскарбниці. Про це зокрема йдеться в постанові Кабміну № 65 «Про економію бюджетних коштів та недопущення втрат бюджету» від 1 березня 2014 року.

❏ Проте наскільки виграє від цього міська казна, оскільки й досі залишаються невирішеними питання взаємовідносин державного і міського бюджетів?

С. К: Дійсно, податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) залишиться основним джерелом бюджетного доходу. Наприклад, у 2013 році ПДФО приніс Києву 7,5 млрд грн, що склало 74 % надходжень загального фонду бюджету. Цьогоріч планується отримати від такого виду податку 7,9 млрд грн, а станом на 30 жовтня вже надійшло 6,3 млрд грн. Якщо ж говорити про наступний рік, то заплановані надходження в розмірі 8,1 млрд грн. Але сьогодні існує проблема, коли дохід від ПДФО Київ ділить з державним бюджетом навпіл, що, на мою думку, в 2015-му буде згубним для столиці. Тому наразі питання щодо повернення ПДФО у бюджет міста залишається одним з найважливіших. І ми над цим працюємо.

❏ А якою є ситуація з інвестиціями?

С. К: Більшість інвесторів, які вкладають гроші в українську економіку, розу-

міють, що рівень бізнесової активності Києва вищий порівняно з іншими регіонами. Тому інвестори повинні відчувати сприятливий податковий клімат для того, щоб не боятися вкладати кошти у розвиток власного бізнесу і, як наслідок, у розвиток столиці України. Тож ведеться робота з підвищення інвестиційної привабливості столиці та презентації інвестиційного потенціалу. За даними Департаменту економіки та інвестицій КМДА, на одного мешканця м. Києва припадає 9,69 тис. дол. США коштів іноземних інвесторів. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, внесених у м. Київ, станом на 1 жовтня 2013 року склав майже 27,04 млрд доларів США, а це 47,8 % від загальнодержавних обсягів. До слова, функціонує сайт InvestInKyiv (invest.kievcity.gov.ua), головною метою якого є інформування потенційних інвесторів про наявні інвестиційні проекти столиці.

❏ Пане Сергію, насамкінець розкажіть нам, будь ласка, чим ви ще займаєтесь, окрім депутатської діяльності?

С. К: Я не тільки депутат, а ще й батько двох дітей і вважаю, що діти — це майбутнє нації. І як депутат-мажоритарник добре обізнаний з проблемами мешканців Дарницького району, 12-го округу зокрема — тут багато шкіл та дитячих садків, які через брак коштів не отримують належного фінансування. Тому я вирішив взяти під свою опіку деякі дитячі садки та школи. Як приклад, на початку навчального року ми провели ремонтні роботи в класах, замінили вікна на металопластикові конструкції, закупили парти. А для дитячих садків сплатили за придбання ліжечок та також провели ремонтні роботи. Окрім того, я профінансував для першачків Дарницького району, 12 округу, тренажери для спини, спеціально розроблені для школярів: вони попереджують розвиток хвороб спини — треба, щоби діти росли здоровими! ■

ФІНАНСИ

У пошуках рівноваги

■ Роль психологічного чинника у визначенні курсу гривні набуває особливої ваги

Курсом валют нині в Україні цікавляться, як погодою. Надто вже гривня гнучка стала останнім часом. Але днями національна грошова одиниця обвалилася до нового історичного мінімуму — в 15,77 за один долар США. Кияни опинилися на роздоріжжі: чи бігти купляти валюту, котру, до речі, ще й пошукати, чи почекати? Чи буде падати нижче гривня? «Хрещатик» намагався знайти відповіді на ці питання.

Ганна КАСІЧ | «Хрещатик»

Долар гривнею багатіє

Гривня здригнулася на міжбанківському валютному ринку понад тиждень тому. У середу, 5 листопада, котування безготівкового долара США у купівлі та продажу перетнули психологічні межі та вийшли на 13,60-14,00 грн за одиницю американської валюти. «Стрибок» склав більш ніж 50 копійок. Далі долар США пішов по висхідній і у вівторок, 11 листопада, заспокоївся лише в межах 15,90-16,25 грн. Національний банк України, втім, визначив середньозважений курс долара США нижче, як 15,77 грн за одиницю. Та й цього було достатньо, адже українська грошова одиниця впала до чергового історичного мінімуму. Якщо ж зважити, що під час міжбанківських торгів котування доходили й до 16,25 грн, то перспектива подальшої девальвації гривні не видається такою вже й фантастичною.

Помітні коливання курсу гривні, особливо до долара США, спостерігалися відтоді, як НБУ відмовився від підтримки стабільного курсу гривні за рахунок золотовалютних резервів (ЗВР), котрі скоротилися до 12,60 млрд грн. До слова, це мінімальний обсяг ЗВР за останні 9,5 років. Натомість банки-учасники торгів зможуть поповнити запаси валюти на аукціонах, процедура яких удосконалюється. Так, передбачається, що «заявки банків будуть задовольнятися, починаючи від тих, хто запропонував курс купівлі на рівні середньозваженого курсу, і нижче. Це дозволить показати учасникам ринку не найвищі цінові пропозиції, а реальний обмінний курс гривні, тобто репрезентативний стан ринку», — зазначила голова НБУ Валерія Гонтарева.

Утім, якщо спекулянти, котрих знешкодить удосконалена процедура валютних аукціонів, не складуть зброї, а підігріватимуть паничні настрої, регулятор готовий вдатися і до жорстких санкцій. Зокрема, «серед них розглядається і введення акредитивної форми розрахунків як обов'язкової за експортно-імпортними операціями. Це унеможливить притримування валюти експортерами в очікуванні більш високого курсу та водночас обмежить імпорт», — резюмувала очільниця Нацбанку.

З огляду на те, що після вівторкових торгів, за словами пані Гонтаревої, банки та регулятор не змогли дійти згоди щодо курсу долара США, не виключено, що до

Фото Бориса КОРИСЕНКА

жорстких адміністративних заходів доведеться вдатися раніше, аніж це передбачалося.

Росія веде підкоп під наші гроші?

Тим більше, чинників девальвації гривні в Україні хоч греблю гати. Військова агресія в зоні АТО, революція, політична боротьба. Гроші люблять тишу, навіть до багато чого призвичаєна гривня. Тому «стверджувати, що у всьому винні валютні спекулянти, не є доцільним», вважає голова Ради Не-

залежної асоціації банків України Роман Шпек. За його словами, обсяги спекуляцій не настільки великі, щоб так впливати на курс. І, можливо, є навіть деякий позитив у тому, що певна кількість людей зайнята та отримує від того прибутку у цей непростий період. А до такої девальвації гривні призвела й політика штучного «стискання» курсу, котру реалізувало попереднє керівництво НБУ. Протягом 2012-2013 років воно витратило на підтримку курсу гривні 22 млрд доларів США, заявила Валерія Гонтарева.

А нині на ці чинники накладається ще й зовнішній. І не тільки військова агресія РФ у зоні АТО. Є підстави підозрювати, що Росія веде підступнішу гру. Так, радник голови СБУ Маркіян Лубківський звернув увагу на те, що майже всі важливі галузі економіки України опинилися у фінансовій залежності від російських банків. Інший експерт, керуючий партнер Capital Times Ерік Найман, нагадав, що коли російський «Внешэкономбанк» придбав «Промінвестбанк», вже тоді можна було зрозуміти стратегічні плани покупців. Ос-

кільки «там тримали свої кредитні портфелі практично всі великі підприємства української промисловості», управління «Промінвестбанку» надає російським власникам не лише доступ до інформації (до даних вкладників), а й важіль впливу. Адже кредитор здатен суттєво вплинути на життя боржника.

Знайти «золоту середину»

З огляду на внутрішні дестабілізуючі чинники, регулятор та комерційні банки наполегливо шукають курсову рівновагу. Але спроби загнати долар США у «коридор» під 16 грн за одиницю призвели до того, що представники банків на нараді з керівництвом НБУ так і не змогли дійти згоди щодо курсу. Однак знайти курсову рівновагу життєво необхідно.

Голова «Укргазбанку» Сергій Мамедов очікує, що практика щоденних валютних аукціонів (замість тижневих) та удосконалення їхньої процедури призведуть до певної стабілізації курсу. «Аукціони ще можуть зберегти тенденцію до зростання (долара США. — Авт.), але наступним етапом буде оптимізація курсу, яка дозволить експортерам завозити валюту в Україну, а імпортерам купляти її. Тобто ми маємо знайти «золоту середину», — зазначив він. Перші позитивні тенденції вже є. Зокрема на міжбанку скоротилися обсяги купівлі валюти.

У свою чергу, Роман Шпек висловив переконання, що комерційні банки не зацікавлені у девальвації гривні нижче, ніж це обумовлено обставинами і складає загрозу для економіки країни.

Загалом експерти підкреслюють, що нині на ринку панують настрої невпевненості, бо всі чекають, що буде завтра. Ці очікування і призводять до того, що немає бажання продавати валюту, а попит є. І коли курс дійде до рівня, за якого пропозиція відповідатиме попиту, тоді і з'явиться валюта. У тому числі в обмінних пунктах ■

Коментарі експертів

Далі — нікуди

На відміну від попередніх років, експерти стримані щодо прогнозів курсу гривні. Девальвація національної валюти, скоріш, триватиме протягом певного часу. «Курс (долара США. — Авт.) на світовому ринку зростає, і ми бачимо, що Україна є одним з об'єктів у «валютних війнах», про які ми говорили 2-3 роки тому. Але тоді йшлося про «холодну війну», а у нас нині війна «гаряча», — нагадав президент Українського товариства фінансових аналітиків Юрій Прозоров. — Але тенденція катастрофічної девальвації мені видається суто політичним моментом». Він також закликав знизити рівень доларизації економіки України і «любити гривню». Нині ж роль психологічного чинника у визначенні курсу гривні набуває особливої ваги.

Але можуть посилитися і зовнішні чинники девальвації. Керівник аналітичного відділу групи компанії Forex Club Микола Івченко у коментарі «Хрещатику» розповів, що нині і Росія, і країни СНД йдуть шляхом «відпуску» курсу, бо витрачати ЗВР на його підтримку не є доцільним. На черзі — ЄС. «Єврозоні, щоб не скотитися у чергову рецесію, потрібно девальвувати євро. Таким шляхом свого часу пішли США, Японія —

і вони відновили економічне зростання. Звісно, це потягне за собою девальвацію всіх валют країн Європи, у тому числі й України», — розповів він. Експерт припустив, що на ринку Форекс євро у парі з долларом США EUR/USD протягом півроку котуватиметься в межах \$1,15-1,20 (нині \$1,24). «Я б не хотів називати конкретні цифри, але вважаю, що протягом найближчих 3-4-х місяців девальвація гривні триватиме. Поворотним моментом стане весна 2015 року, коли економічні перспективи по єврозоні стануть ясними: або вона впадає у рецесію і тягне за собою всіх, отже, буде більша девальвація гривні та європейських валют. Або єврозона почне «спливати» і, можливо, будуть ухвалені геополітичні рішення, ситуація на Донбасі стабілізується, тоді варто очікувати відповідної динаміки курсу гривні», — припустив пан Івченко. Але до весни, за його словами, ситуація залишатиметься непростю, «будуть відкати донизу».

У свою чергу, президент Українського аналітичного центру Олександр Охріменко у коментарі «Хрещатику» висловив думку, що курс 13 грн за один долар США вже є завищеним і не відповідає економічній логіці та доцільності, «а курс 16 грн — це, фактично, новий виток зростання цін та зубожіння населення. У будь-якому разі у нас енергоресурси купляють за валюту, от-

же, вартість бензину та тарифи ЖКХ зростатимуть і зростатимуть. Скоріш, підніматимуться ціни на побутову техніку, одяг, ліки та інші імпортовані товари».

Тому Микола Івченко, з огляду на перспективи курсу гривні, радить: якщо є вільні гривні, має сенс купити чогось суттєвого: квартири, машини чи техніку, вкласти в освіту чи власне здоров'я: «Якщо у вас немає потреби у цих товарах, можна покласти гривні на депозит у банк. У будь-якому разі в умовах девальвації депозит залишається альтернативою, котра дає доходність». Бігати у пошуках доларів немає сенсу, бо все одно значної суми придбати не вдасться.

Майбутнє гривні складне, та не безнадійне. На думку Олександра Охріменка, ризик дефолту існує, але це більше проблема для власників українських державних цінних паперів. Що ж стосується депозитів, то, наголошує він, це на дефолт не впливає.

Інші експерти підкреслюють, що сценарій руйнації України не розглядаються тому, що вона не знала руїн на піку потрясінь, відтак катастрофічний розвиток подій мало ймовірний. Тим не менше сценарій по 18 грн за один долар США можливий, але він не призведе до того, про що висловлюються деякі аналітики, котрі, можливо, працюють не на нашу країну.

Золоте дно

Малий та середній бізнес може стати джерелом економічного зростання Києва та України

У розпалі економічної кризи і люди, і країни шукають внутрішні резерви. Для України справжнім скарбом, чи навіть «золотим дном», може стати малий та середній бізнес. У Києві підприємництво саме такого «калібру» є одним з найрозвиненіших по країні. Отже, столиця має всі шанси стати драйвером економічного зростання. «Хрещатик» дізнався, наскільки реальна перспектива і що з того буде киянам.

Ганна КАСІЧ | «Хрещатик»

Обіцянки — не цяцянки

На дострокових парламентських виборах, що відбулися 26 жовтня 2014 року, окрім офіційно оголошених ЦВК переможців, є ще два. Один — український народ. Інший — малий та середній бізнес (МСБ). Адже всі ті партії, котрі, за підсумками голосування, пройшли до Верховної Ради 8-го скликання, обіцяли підтримку саме дрібному та середньому підприємцю. Найпопулярнішими ініціативами у цьому сенсі у передвиборних програмах були зниження податкового навантаження та ставок окремих зборів (єдиного соціального внеску та ПДВ), прозоре адміністрування податків, дерегуляція економіки. Також партії-переможці декларували підтримку малому та середньому бізнесу.

Здавалося б, чому така увага середньому класу? Звісно, підприємцями стають найактивніші та найініціативніші, тому вони розглядаються як драйвер розвитку.

Але коли говорять про економічне зростання, чомусь традиційно зосереджуються на пріоритетних галузях, а не на «калібрі» бізнесу.

А дарма, і політичні партії тут праві: лівова частка українського бізнесу — це є сектор МСБ. За результатами дослідження німецького Фонду Фрідріха Науманна в Україні, 99,9% всіх компаній — дрібні та середні. Причому 3 з 4-х працюючих громадян зайняті саме у секторі МСП. І саме ці 99,9% підприємств виробляють більш ніж 60% обсягів продажу. Є ґрунт для зростання.

МСБ по-українськи: «самозайняті» та «застраглі»

На думку групи німецьких та українських експертів, які досліджували вітчизняний малий та середній бізнес у проекті Фонду Фрідріха Науманна в Україні, його структура неоднорідна. І тому більш-менш комфортні умови для підприємців чомусь не приносять «золотих гір».

Фото Бориса КОРПУСЕНКА

Виявляється, статистика — хитра річ. Якщо формально підприємства МСБ домінують, то, коли копнути глибше, за якісними показниками частка перспективних дрібних та середніх компаній значно менша.

Отже, в Україні і зокрема у Києві є підприємства, котрі визначаються як «бізнес для прожитку», і єдиний їх зиск для економіки держави полягає у тому, що вони надають достатньо коштів для особистого прожиття власників та, можливо, кількох найманих працівників. Далі йдуть фрілансери, тобто люди таких професій (насамперед, творчих), що можуть бути самозайнятими. За великим рахунком, вони також переважно утримують себе, хоча є й винятки. Небезпечним для МСБ явищем експерти вважають так звані «застраглі» компанії. Ці структури мають потенціал для розвитку, але через наявність бар'єрів або відсутність достатньо потужної мотивації не зростають. Є й досить помітна категорія «псевдозайнятих», коли люди реєструються як при-

ватні підприємці, але їх наймають у компанії з метою легально зменшення податків.

У числовому виразі ситуація виглядає наступним чином: 77% з 1,7 млн економічних агентів сектора МСБ становлять приватні підприємці. За оцінками експертів, половина з них належить до «псевдозайнятих», що складає 38% від загальної кількості МСБ. Інша половина складається в основному з фрілансерів та бізнесу для прожитку. Причому до бізнесу для прожитку можна віднести 18% всіх агентів сектора МСБ — мікропідприємств. Це означає, що тільки 5% всіх малих і середніх підприємств становлять власне підприємства. Відтак середній клас намагається зростати, але там переважає дрібна господарська діяльність, котра у багатьох випадках не має нічого спільного із суто підприємництвом. А якщо це й підприємництво, то, як зауважив науковий співробітник Інституту економічних досліджень та політичних консультацій Артур Ковальчук, в Україні МСБ працює переважно у тих галузях, що мають низькі прибутковість і продуктивність. У порівнянні зі структурою бізнесу в ЄС це суттєво, бо саме малий і середній бізнес особливо чутливий до економічних шоків. Експерта не тішить навіть висока частка продукції МСБ в обсягах продажу, оскільки кількість самих підприємств скорочується. З одного боку, ті, що залишилися, є продуктивними, з іншого, це свідчить про слабкість МСБ.

Фінанси не співають, а ридають

Драйверами зростання сектора МСБ, котрий вартий уваги, є інноваційні компанії. Але й іншим типам дрібного бізнесу теж потрібна увага. Перш за все фінансова, бо, з точки зору західних аналітиків, перспективними малі підприємства є тоді, коли прагнуть стати великими. Однак їм не вистачає «дрібнички» — коштів. Керівник німецької консультативної групи в Україні Рікардо Джуччі зазначив, що у ході дослідження під час спілкування з представниками МСБ в Україні і в Києві зокрема він почув про складність доступу бізнесу до коштів. Саме на це йому скаржилася більшість співрозмовників. Кредит на розвиток бізнесу можна отримати, та відсотки (у середньому — до 30% річних) завеликі. «Чому так складно отримати кредит і такою є відсот-

кова ставка? Тут треба розділити макроекономічну ситуацію та інший важливий чинник. Щодо макроекономічної ситуації, то уряд вживає всі заходи, і через один-два роки, я думаю, результати цієї роботи будуть більш помітні, ніж нині, — зазначив експерт. — Але є й інша сторона. Коли ви запитаете банк, чому такі великі відсотки, вам, окрім посилення на макроекономічну складову, скажуть, що видача кредиту тягне значні ризики. Адже немає повноцінних кредитних історій. Є гарне законодавство, та на практиці багато кредитних бюро, вони не співпрацюють одне з одним, інформація фрагментована, неповна, у різних стандартах, це додаткові витрати, — і все одно ви не будете впевнені, варто давати кредит потенційному позичальнику чи ні».

Опосередковано це підтверджує й голова Укргазбанку Сергій Мамедов. За його словами, «у нас є клієнти, з котрими по три роки судимось і не можемо досягти результату»... Виходить, сума у 100—150 млн грн у держбанку фактично викрадена. Але український банкір більше нарікає на законодавство, котре не має достатньо сильних важелів захисту прав кредиторів. Вочевидь, банки змушені закладати такі ризики у відсоткові ставки.

Окрім того, не зайвим буде й переглянути формати подачі фінансової звітності. Західні експерти обережні, не закликають експериментувати, більше того, наголошують, що документація, котру нині компанії мають надавати як фінансову та іншу звітність, важлива. У тому числі для керівників і власників самих компаній. Та громіздкі формати вражають. Тому пан Рікардо Джуччі рекомендує прагнути поєднати максимум інформації в одному документі, що, окрім іншого, значно скоротило б витрати на виготовлення та подачу звітності.

Тим часом українська сторона до порад дослухається, але й своє діло робить. Найближчими днями у країні може з'явитися бізнес-омбудсмен, котрий захищатиме інтереси підприємців, у тому числі іноземних. Що ж до кийської влади, то столична команда в межах повноважень удосконалює відносини у сфері підприємництва. Відтак саме Київ може стати містом, де малий та середній бізнес зазнає якісної трансформації ■

ДО СЛОВА

Бізнес прагне чесних «правил гри»

Кабмін готує план по дерегуляції та спрощення ведення бізнесу. І це доречно, бо станом на IV квартал 2014 року Україна має найгірші показники індексу ділової активності з-поміж 21 країни Центральної та Східної Європи (за даними Австрійського народного банку). Водночас експерти нагадують, що бізнес загалом прагне чесних «правил гри». Як зазначив «Хрещатику» президент Українського аналітичного центру Олександр Охріменко, «для малого та середнього бізнесу потрібні замовлення і клієнти, а це може забезпечити великий бізнес», відтак «щоб розвивався МСБ, потрібно не консультації проводити й вести розмови про бізнес-клімат, а надавати преференції й, головне, гарантії недоторканності для великого бізнесу. У результаті такий бізнес зможе забезпечити зростання виробництва і зарплат своїм працівникам. У свою чергу, це забезпечить зростання МСБ». Утім, «частково замовлення МСБ можуть забезпечити державні закупівлі, але це малоперспективно». Як наголошує експерт, в економіці все взаємопов'язано, але первинно — це доходи населення і великого капіталу, а МСБ, на його думку, виступає на других ролях.

Керівник Київського центру підтримки і розвитку бізнесу Дмитро Гарний у коментарі «Хрещатику» висловив думку, що нині, якщо держава підтримуватиме МСБ, то переважно у вигляді дерегуляції: «Першочергово будуть вирішуватися проблеми національної безпеки, територіальної цілісності, наповнення бюджету». За словами експерта, дерегуляція відносин

«бізнес — держава» сприятиме й покращенню позицій України у рейтингу «Doing Business». Водночас, «МСБ потрібні, по-перше, інвестиції, по-друге, справедливі «правила гри» і дотримання законності в державі». Якщо вдасться подолати або зменшити корупцію, МСБ зможе справді показати стрімкий розвиток. У Києві МСБ буде легше «вжити», адже столиця є фінансовим та політичним центром, але чимало підприємств закриваються, пік закриттів спостерігався наприкінці літа — на початку осені нинішнього року. Можливо, такий же сплеск закриттів буде на початку 2015 року, за аналогією з кризою 2009 року. Дмитро Гарний не виключає, що й податкова дисципліна буде більш жорсткою. Особливо якщо набудуть чинності деякі законодавчі новації. Так, експерт звертає увагу на запровадження ПДВ-рахунків та закону про електронне адміністрування ПДВ. «Додатково бізнес змусять складати папірці, дотримуватися складних процедур. Чимало коштів буде «заморожено», якщо ПДВ-рахунки набудуть чинності», — зазначив він. А ось живуть ті, хто більший, а також підприємці, котрі мають можливість залучати іноземні інвестиції чи мають партнерів за кордоном, готових інвестувати у валюті. Простіше буде також експортерам, бо вони отримують виручку валютою і, продавши її, матимуть більші прибутки, ніж ті, хто реалізує продукцію на внутрішньому ринку. Але валюта — не основний чинник виживання. «Наполегливі й ті, хто любить свій проект, думаю, вони також не зникнуть», — переконаний експерт.

Ефективне місто

■ У Києві активізують розробку енергозберігаючих проектів

Упровадження енергоощадних проектів у подальшому дозволить значно економити як кошти бюджету, так і споживачів. До того ж, із року в рік Україні доводиться купувати газ у Росії, будучи залежною від сусідньої держави, яка стала наразі військовим агресором, відтак проблеми тільки загострюються. Столичні депутати вирішили активізувати вирішення цих питань, розглянувши їх днями під час засідання постійної комісії Київради з питань житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу.

Світлана МАЖУРИНА | «Хрещатик»

Фото Бориса КОРПУСЕНКА

ПИТАННЯ впровадження енергозберігаючих проектів стоїть надзвичайно гостро вже тривалий час. За даними експертів, комунальні системи в Україні сьогодні настільки застарілі, що будинки втрачають близько 50 % тепла, а сплачувати за використану енергію доводиться споживачам. Водночас, як з'ясувалося на засіданні постійної комісії Київради з питань ЖКГ та ПЕК, відсоток виконання програми підвищення енергоефективності на 2011-2015 роки в столиці на сьогодні складає ли-

ше 8 %. Про це відвідував директор Департаменту житлово-комунальної інфраструктури КМДА Дмитро Новицький. За його словами, роботи в цих напрямках практично не здійснювались через «катастрофічне недофінансування програми». В свою чергу голова профільної комісії Олександр Ключ доречно зазначив: «Ми знаходимо в нашій країні мільярди доларів за газ і не знаходимо жодної копійки на програми енергозбереження. На мою думку, тут виключно корупційна складова. Хтось

дуже хоче якомога більше в Україну ввозити газу. І якщо на самому вищому рівні не буде розуміння того, що краще вкласти один раз, але у своє, ніж системно щорічно, щомісячно сплачувати чужим, жодна програма не тільки в Києві, а й в Україні не буде рухатися». Тож у результаті обговорень столичні депутати й посадовці дійшли згоди, щоб звернутися до Київського міського голови Віталія Кличка із проханням виділити 300 тис. грн для фінансування розробки програми з енергозбереження.

Зазначимо, що мер столиці також неодноразово наголошував на необхідності використовувати альтернативні джерела енергії, та зауважував, що екологічно чисті та енергозберігаючі технології — інвестиція в майбутнє столиці, тому для їх упровадження будуть створені всі умови. Минулого тижня під час дискусії на конференції Eurocities-2014 у Мюнхені Віталій Кличко зазначив, що столична влада реалізує пілотні проекти щодо заміщення газу біопаливом та використання інших відновлювальних джерел енергії, а на їхній основі можна буде підійти до великих інвестиційних проектів в енергетиці української столиці. «Ми змогли реалізувати у Києві низку пілотних проектів у сфері енергоефективності, сортування та переробки сміття у паливо та інші. Розробляємо проекти з теплоізоляції житлових багатоповерхових будівель. Ми покладаємо великі надії на транскордонні проекти, які дають змогу скористатися досвідом інших держав та впровадити апробовані рішення», — наголосив він. Тобто — кроки у цих напрямках все ж здійснюються. Нагадаємо також, що у жовтні цього року в Києві була створена і розпочала роботу експертна група з питань енергозбереження, яка у ролі дорадчого органу при КМДА займається систематизацією проблем галузі та розробкою механізмів для їх вирішення ■

У столиці — здоровий дух

У всіх магазинах Києва пропонується ввести заборону на продаж пива та інших алкогольних напоїв з 22.00 до 10.00. Про це «Хрещатику» повідомив голова постійної комісії Київради з питань сім'ї, молоді та спорту Віталій Даниленко.

Галина ПЕТРЕНКО | «Хрещатик»

КИЇВСЬКА міська рада має намір обмежити продаж алкогольних, слабоалкогольних напоїв і пива у столиці з 22.00 вечора до 10.00 ранку кожного дня, враховуючи вихідні дні та свята. Про це йдеться в проекті рішення, який включено до порядку денного Київради на 13 листопада. Цей проект буде обговорюватись депутатами та поставлений на голосування. Однією з підстав для такого рішення стало те, що підлітки можуть легко купити алкоголь в роздрібних торгових мережах. Більше того, за інформацією Всесвітньої організації охорони здоров'я, серед українських підлітків 13-18-ти років палить майже 63 %, пробували алкоголь — 57 % та 40 % вживають його систематично. За даними Головного управління освіти і науки КМДА, нині на внутрішньошкільному обліку перебуває 2 841 неповнолітній, схильний до тютюнопаління та зловживання алкоголем. Головною причиною стрімкого поширення тютюнопаління та вживання алкоголю серед дітей є саме доступність цигарок та алкогольних напоїв.

Активним лобістом проекту рішення міськради «Про обмеження реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива на території міста Києва» є голова постійної комісії Київради з питань сім'ї, молоді та спорту Віталій Даниленко. Як пояснив він «Хрещатику», це питання є для нього принциповим, «насамперед тому, що це питання дітей». «Я щиро вважаю, що саме вони головні жертви в «катастрофі алкоголізму». Особисто, як голова комісії та прихильник здорового способу життя,

підтримую таке рішення. Єдине, це буде проблема з дрібними і великими торговцями. На нас спробують натиснути певні клани, які мають мережі магазинів, кіосків. Але ми будемо боротися», — зазначив він.

Заборону продажу алкоголю в нічний час мають намір жорстко контролювати. Зокрема, за словами столичного депутата, буде проводитися відеозйомка, а матеріали передаватимуться до Міністерства внутрішніх справ і Головного управління міліції Києва. Такий крок дозволить зменшити вживання алкоголю в столиці, зокрема серед підлітків. Натомість підрастаюче покоління має сьогодні отримувати змогу проводити час з користю для здоров'я. «Ми хочемо забрати дітей з вулиць не тільки шляхом обмеження продажу алкогольних виробів, ми пропонуємо альтернативу. Відкриваємо спортивні школи, проводимо показові змагання та майстер-класи з різних видів спорту. Намагаємось показати правильні орієнтири», — наголосив Віталій Даниленко, який і сам є батьком чотирьох дітей та вже не перший рік є засновником відомої в столиці «Школи боротьби», яку й очолює.

Зазначимо, що заборонити продаж алкоголю після 22-23-ї години у Києві пропонували ще в 2010 році. Тоді передбачалося, що в столичних магазинах і кафе, які розташовані в житлових будинках, після 22-ї години не можна буде купити горілку, коньяк, вино і пиво. А після 23-ї години — в супермаркетах і кафе, що розташовані окремо ■

Закривайте очі — відкривайте гаманці

■ Ослаблення гривні тягне за собою зростання цін на споживчому ринку

Спостерігаючи за новими цінами на долар США та євро, кияни замислюються, а чи не доведеться найближчим часом в черговий раз «милуватися» новими ціниками й на продукти харчування та промислові товари. «Хрещатик» дізнавався, наскільки це ймовірно.

Ганна КАСІЧ | «Хрещатик»

ІНФЛЯЦІЯ у попередньому місяці начебто загальмувала. Так, за підсумками жовтня 2014 року, за інформацією Держстату України, інфляція по країні (без урахування тимчасово окупованих територій)

склала 2,4 %, тоді як у вересні цей показник дорівнював 2,9 %. Якщо порівняти жовтень 2014 року до жовтня 2013-го, то інфляція склала 19,8 %. Навіть така «скромна» жовтнева девальвація спричини-

ла до зростання цін на споживчому ринку загалом на 2,6 %. При цьому найбільше подорожчання склали яйця (на 13,2 %) та сало (11,2 %). Більш ніж на 5 % піднялися ціни на м'ясо і м'ясопродукти, овочі, хліб, молоко, макаронні вироби. Натомість знизилися від 2-х до 4 % ціни на цукор і фрукти. Чого чекати далі від цін, та ще й на тлі курсових стрибків гривні?

Як розповів «Хрещатику» експерт аграрних ринків асоціації «Український клуб аграрного бізнесу» Ігор Остапчук, «за останній місяць ми спостерігали зростання середніх цін по країні з наступною динамікою: борошно вищого ґатунку подорожчало в середньому на 2,8 %, крупи — на 0,7-1,4 %, олія — на 0,8 %. Наступні місяці будуть надалі супроводжуватися подорожчанням олії, борошна та основних

круп. Зростання цін відбуватиметься в основному через девальвацію гривні. Так, продовольча пшениця наразі продовжує дорожчати (+2,5 % за останній місяць) під впливом сезонного фактору та девальвації національної валюти. Виробники обмежуються реалізацією здебільшого невеликих партій зернової, оскільки очікують подальшого зростання закупівельних цін. Аналогічна ситуація і по соняшнику (+11,6 % за останній місяць). Разом із не надто активною торгівлею на цих ринках на підвищення вартості продуктів переробки впливає також збільшення виробничих витрат, зокрема підвищення вартості енергоресурсів, що в кінцевому підсумку лягає на плечі споживача».

Своєрідним амортизатором для киян міг би стати сектор малого та середнього бізнесу (МСБ). Дрібні

підприємці дорожать кожним клієнтом і могли б взяти на озброєння гнучкі цінові схеми та підходи. Але, як розповіла у коментарі «Хрещатику» заступник голови правління ГО «Асоціація підприємців міста Києва» Вікторія Гапоненко, ситуація для столичного бізнесу «залишає бажати кращого». Є комплекс проблем, зокрема відсутність кредитних ресурсів у підприємців для підтримки і розвитку, тиск фіскальних органів, котрі не дозволяють МСБ певним чином пом'якшити ефекти від імовірних нових цін. «Знецінення національної валюти тягне за собою подорожчання бензину, унаслідок чого піднімуться ціни на товари. Оскільки доходи населення не збільшуються, скорочується й споживання, відповідно, прибутки бізнесу», — зазначила пані Гапоненко ■

Прогрес, технології не стоять на місці. Світ змінюється щохвилини, і для того, щоб бути конкурентоздатним на ринку праці, слід постійно вдосконалюватися. У Європі давно розвиваються заклади, де можна не лише поглибити свої фахові знання, а й здобути нову професію чи навички. Саме про проблеми та перспективи розвитку навчання для дорослих в Україні говорили на форумі «Європейський Союз: освіта дорослих» у рамках Міжнародних днів освіти дорослих в Україні.

Олена КУЗЬМЕНКО
спеціально для «Хрещатика»

ЯК ЗАЗНАЧИВ під час заходу заступник міністра освіти і науки Максим Стріха, в час, коли все стрімко змінюється, навички і компетенції, закладені раніше, перестають бути корисними для людини. За його словами, таких прикладів дуже багато — IT-сфера, де з кожним днем удосконалюється програмне забезпечення, і фахівцю необхідно застосовувати нові знання, медицина, будівельна сфера тощо.

Пан Стріха наголосив, що для України дані питання надзвичайно актуальні і в зв'язку з ситуацією на сході країни. Зокрема українському суспільству доведеться вирішувати питання півмільйона людей, які вимушені були покинути свої домівки та переселилися в інші регіони України. «Це перенавчання й інтеграція в нове життя, тому освіта для дорослих на сьогодні дуже актуальна», — підкреслив заступник міністра освіти і науки.

У свою чергу президент Національної академії педагогічних наук України Василь Кремень зазначив, що форум був присвячений питанням забезпечення ефективного розвитку освіти для дорослих.

«Ми дійшли висновку, що тут низка складових. Зокрема потрібно створити систему освітніх послуг з боку університетів, профтехосвіти, громадських організацій для отримання необхідних знань. Також варто популяризувати таке навчання. І, безумовно, працювати з роботодавцями, щоб вони заохочували і фінансово підтримували», — підкреслив Василь Кремень.

Він додав, що дуже важливим є і розробка законодавчої бази. «Зараз розробляється рамковий закон про освіту, де передбачаються відповідні розділи щодо освіти дорослих. Особисто я вважаю, що цього не досить. Потрібен спеціальний закон», — зазначив президент НАПН.

До слова, за результатами форуму було підготовлено звернення до органів державної влади, в якому привертається увага до вирішення назрілих питань.

«Наразі Україна за показником охоплення освітою дорослих знаходиться десь в кінці списку європейських країн. Лише 4 % дорослих людей у нас так чи інакше охоплені освітою. Тоді як, наприклад, в країнах Скандинавії — 50 % і більше. Одним словом, в Україні назріла необхідність організації ефективної освіти дорослих, і Національна академія педагогічних наук України спільно з Міністерством освіти і науки, з іншими структурами готова працювати в цьому напрямку», — резюмував Василь Кремень.

Крім обговорення актуальних проблем, проведення пленарних засідань та виставок, було підписано угоду про співпрацю між Національною академією педагогічних наук України та представництвом Інституту з міжнародного співробітництва німецької Асоціації народних університетів (DVV International).

За словами референта DVV International

Крім обговорення актуальних проблем, проведення пленарних засідань та виставок, було підписано угоду про співпрацю між НАПН України та представництвом Інституту з міжнародного співробітництва німецької Асоціації народних університетів (DVV International)

Освіта для дорослих

■ У Києві пройшов форум, на якому обговорювали проблеми та перспективи розвитку структур для навчання в дорослому віці

країн східного сусідства Беттін Бранд, в Німеччині освіта для дорослих дуже розвинута. Але останнім часом фінансування з боку держави зменшується. «Самі учасники повинні оплачувати більшу частину вартості курсів. Як наслідок мало захищені верстви населення позбавляються можливості брати участь в процесах освіти дорослих, і це погано. А бажаючих навчатися дуже багато», — зазначила вона.

Доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу андрагогіки Інституту пе-

дагогічної освіти і освіти дорослих НАПН Лариса Лук'янова переконана, що і в нашій країні попит на навчання серед дорослих також великий. «Психологічно Україна вже готова до такої освіти», — зазначила вона і додала, що це, в першу чергу, особистісний розвиток людини. Крім того, вчитися в дорослому віці потрібно для комфортного існування та пристосування до швидко змінюваного сучасного світу. «Змінювати професію можна протягом життя», — переконана Лариса Лук'янова.

Доцент кафедри педагогіки для дорослих університету Аугсбург доктор філософії (Федеративна Республіка Німеччина) Тетяна Клоуберт переконана, що система відповідних установ має бути в кожному населеному пункті. Крім того, держава має заохочувати громадян. «Наприклад, в Німеччині існує відпустка на навчання. Кожен має право два дні на рік використати для освіти, і це не обов'язково по галузі чи фаху», — зазначила пані Клоуберт ■

НОВИНИ

У ліцеї № 79 відбулася благодійна акція «Мир у дитячих долонях»

У ліцеї інформаційних технологій № 79 Печерського району столиці відбулася благодійна акція на підтримку українських військових у зоні АТО під гаслом «Мир у дитячих долонях».

На заході пропонувалося учням, вчителям та батькам придбати солодощі, дизайнерські речі та вироби, виготовлені учнями та їхніми батьками.

Окрім цього, до 70-ї річниці визволення України представники учнівського самоврядування ліцею відвідали військовий шпиталь міста Ірпеня та зустрілися з пораненими бійцями АТО. Зібрані на ярмарку кошти діти вручили одному із поранених, який потребує складного лікування.

Усіх бійців пригостили домашньою випічкою, фруктами та солодощами. Також подарували малюнки та обереги у вигляді ангелів, створені власними руками.

Майже 10 тисяч дітей переселенців навчаються в Києві

У Департаменті освіти і науки, молоді та спорту повідомили, що загалом в столичних освітніх закладах навчаються 9 940 дітей переселенців зі східних областей України та Криму.

Так, до київських навчальних закладів зараховано 9 402 учні з Луганської та Донецької областей та 538 — з Криму. З них 1 925 дітей прийнято до дошкільних навчальних закладів, 7 690 — до загальноосвітніх навчальних закладів. У професійно-технічних навчальних

зкладах здобувають освіту 160 осіб, а також 165 студентів зараховано до Київського університету ім. Б. Грінченка.

У профільному департаменті звертають особливу увагу на організацію навчального процесу для школярів та студентів зі східних областей та Криму, і робота у цьому напрямі триває.

В Голосієві відзначають День української писемності та мови

9 листопада в Україні відзначили День української писемності та мови. З цієї нагоди у закладах культури району відбулися різнопланові заходи.

Так, 5 листопада у бібліотеці ім. Наталі Забіли для дітей було проведено ерудит-вікторину «Слово до слова — складається мова!». Починаючи з 6 листопада у бібліотеках ім. М. Т. Рильського, ім. М. М. Коцюбинського, ім. П. Й. Панча, ім. Марка Вовчка, № 152 сімейного читання провели книжкові виставки «Мова барвіста, мова багата, рідна і тепла, як батьківська хата», «Українська мова: від заборони до утвердження», «... і поки житиме мова — житиме й народ» тощо.

З 9 до 15 листопада для маленьких читачів бібліотеки № 15 прохотитимуть літературно-музичні вечори «Понад світом хай лунає, хай ніхто не забуває — рідну мову українську, мудру, щедру, материнську!».

10 листопада у бібліотеці сімейного читання «Чапаєвка» відбувся літературно-музичний ранок «Дзвенить струмочком рідна мова».

До 25 листопада у бібліотеці ім. М. П. Стельмаха триватиме виставка-знайомство «О слово рідне, України слава!».

Опалене дитинство

■ 12-річного партизана двічі розстрілювали, а він дійшов до Перемоги

Війна прокотилася грізними колесами по долях, родинах і життю мільйонів радянських людей. Забрала у дітей дитинство. Замість того, щоб ходити до школи, косити сіно з батьком, пасти коней-корів, закохуватися, тисячі дітей і підлітків у грізну годину взяли до рук зброю. У квартирі на Оболоні все дихає історією: військова форма Петра Цибульського з бойовими нагородами, каракулева папаха полковника, старі фотографії... А головне — невидана книга «Опалене дитинство» з ілюстраціями автора, з копіями документів про участь у боях і пораненнях за підписом командира партизанського загону імені Григорія Котовського.

Наталія ПЛОХОТНЮК | спеціально для «Хрещатика»

НАЙГОЛОВНІШИМ спогадом із мирного, довоєнного життя Петра Цибульського було 21 червня. Того дня його прийняли в піонери. Він цим страшенно пишався. І не знімав червоного галстука навіть на ніч. А ввечері всім селом слухали радіоприймача, якого Петро разом із закадичним другом Мишком Рибицьким змайстрував з консервної бляшанки, шматка кварцу і струни від балалайки. І це диво техніки говорило! З бляшанки чути було голос диктора житомирського радіо, а, покрутивши цю конструкцію, можна було навіть «спіймати» Москву! І саме цей «голос з бляшанки» видався Петровому батькові якимось тривожним, передгрозивим, передчуттям якоїсь біди. І передчуття не обмануло — о 6.30 ранку, 22 червня, із саморобного приймача пролунав голос Левітана: війна! І вже через кілька хвилин над селом пронеслися німецькі літаки й полетіли перші бомби. Паніка, жах, крики! Наступного дня мати зібрала корзину з продуктами й поїхала з Петром до Житомира на базар. За виручені гроші збиралися купити сірників, солі, голок, мила, а батькові — махорки й газет. Не встигли продатися, як місто почали бомбити. Стільки вбитих і поранених хлопчик вже не зможе ніколи забути. Перелякані й стомлені поверталися пішки через ліс. І раптом закувала зозуля. Вона накувала мамі Петра ще 55 років життя. І точно! Вгадала!

Минуло вже сім десятиліть, юний Петрусь перетворився на сивочолого ветерана, а в пам'яті раз по раз впливають картини опаленого війною дитинства: німецький винищувач ганяється за лелекою, а пілот, висунувшись із кабіни, регоче, вбиваючи беззахисних птахів. Ось селом відступають наші війська: розстріляні, обідрані, налякані. За селом, на полі, артилерійська батарея, відступаючи, покинула склади. І вся Михайлівка кинулася на халавну поживу! Тягнули все: обмундирування, техніку, зброю, патрони, гранати, кулемети, гроші з сейфів. Хлопчаки були в перших рядах мародерів мимоволі. Петро з друзями взяли собі шапки-будьонівки, шинелі, штани, напхали повні кишені патронів і гранат. Мишко Сушицький вирішив вставити запалювач у гранату РГД. Не встигли вихопити у дитини смертоносне залізо — розірвало хлопця на шматки, а Петра сильно контузило. Перша втрата близької людини дуже вразила Петра. Скільки їх було потім, цих втрат!

5 вересня до села на мотоциклах увірвалися німці. Фольксдойче (етнічні німці з місцевого населення) зустрічали окупантів з хлібом-сіллю. А для селян настали жорстокі, тяжкі часи. За те, що Петро зі своїм другом Мишком Рибицьким пасли своїх корів біля худоби місцевих німців, поліцай

Йонат Гринке жорстоко, мало не до смерті, побив хлопчиків. Оклигавши, підлітки вирішили помститися й застрелити кривдника. Зачаївшись у лісі, друзі приготувалися виконати вирок, діставши зі схованки гвинтівку СВТ. Але куля потрапила чи то в кобуру, чи то у хлястик шинелі поліцай й відрикошетила. Поліцай здійняв крик: «Партизани! Партизани!», але до лісу поткнутися побоявся. З того часу Гринке ніби підмінили: він став сумирним, особливо не лютував і їздив озируючись. Звісно, хлопчики не могли сумирно чекати, щоб німці розкошували в селі в той час, коли Червона армія веде кровопролитні бої. Порадившись, вирішили створити в селі партизанське підпілля, тим паче, ходили чулки, що в лісі вже діють народні месники. Не вигадавши нічого кращого, Петро вдягнувся в червоноармійську шинель і будь-якому й пішов з Мишком та Людвігом пасти корову. І наткнувся на німецький патруль. Від такого зухвальства фашисти просто сторопіли: прямо на них претяся червоноармієць! Схопили його й вирішили розстріляти. І друзів заодно. Почали цілитися прямо в червону зірку на будьонівці. Врятувала хлопчика дівчина-перекладачка. Вона крикнула, що це просто дитина, несповна розуму. Потім підбігла до Петра, зірвала з його голови шапку, а під нею — кучма нестриженого волосся (червоноармійців стригли наголо). Шинель була одягнута на голі тіло (не було навіть штанів). Тоді німці роздігли хлопчаків догола й почали з диким реготом фотографувати (це фото віднайшлося в одному з німецьких архівів).

Трохи згодом до хати Цибульських посеред ночі постукав чоловік — медик із партизанського загону. Боєць розповів, що неподалік у лісі, в польовому медсанбаті, помирають від голоду й відсутності медикаментів багато тяжкопоранених партизан. Довго пояснювати не довелося. Наступного дня всі діти й підлітки Михайлівки, криючись від недобрих очей, потягнулися до лісу з клумаками їжі. Простиралися на бинти, елементарними медикаментами, травами, зібраними матусями. Побачивши пекло, у якому металася знівечені війною солдати з відступаючих частин, дівчатка почали втрачати свідомість. Страшну картину доповнив обгорілий льотчик, який раптово вийшов з лісу на партизанську галявину. З нього лахміттям звисала шкіра, він несамовито кричав, у безпам'ятстві продовжуючи вести бій і благаючи при цьому врятувати його екіпаж. Виявилось, що наш літак неподалік збили свої ж, прийнявши його за ворожий. Нікого з екіпажу врятувати не вдалося. Дітлахи й дорослі, постійно ризикуючи власним життям, стали допомагати партизанському шпиталю. Через якийсь час хлоп-

Сьогодні полковник у відставці Петро Цибульський пише спогади про друзів-партизан

Ілюстрацію, як його розстрілювали німці, Петро Цибульський намалював вже у мирний час

чаки знайшли в лісі покинуту радіостанцію, а у Василя Конюха була друкарська машинка. І стали вони щовечора слухати зведення радянського інформбюро й друкувати листівки. Розклеювали їх по селу, роздавали в місті на базарі. Петро разом зі старшою за нього красунею Віцентиною Хлонь продавали лісові ягоди, насипаючи їх у пакетики, зроблені з листівок. Відважна дівчина кілька разів примудрялась навіть чіпляти листівки на спину німцям і поліцаєм, кидаючись обнімати й цілувати ворога, записуючи йому в цей час листівку ззаду за ремінь. Одного разу юних месників мало не запеленгували. Але фортуна виявилася на їхньому боці. Мабуть, у небесній канцелярії писар виписав Петру і його родині довгий квиток, відправляючи на війну, і приставив до них янгола-охоронця. Бо чим інакше можна пояснити, що Петро Цибульський двічі побував під розстрілом, а третій раз випадково його уникнув і лишився живим?! Якось до Івана, Петрового батька, підійшов один із місцевих німців — Раух і попередив, що в суботу Івана й ще вісім односельчан мають розстріляти. «Забирайте свої родини й тікайте до лісу! Ідіть до партизанів, чи куди знаєте, тільки швидше! Бо якщо хтось дізнається, що я вас попередив — пощади не буде нікому. І мені з моєю родиною також!». Як пізніше дізналися, дружина Рауха, Герда, яка працювала прибиральницею в німецькій комендатурі, побачила на столі газету «Житомирська правда» за 1939 рік з фотографією на передовиці. На фото була свинарка Маланя в оточенні чоловіків, серед яких і батько Петра Іван. На фото червоним олівцем — резолюція німецькою мовою: «Радянські активісти. Розстріляти!». До активістів Івана Цибульського зарахували зовсім випадково. Якось до колгоспу приїхав кореспондент із Києва, щоб написати репортаж про передову свинарку, яка одна вигодовувала сто свиней вагою до двохсот кілограмів. Для фото потрібен був антураж. Покликали чоловіків, які були біля свиноферми, а Іван якраз віз гній на поле. Так його зображення й опинилося на першій шпальті газети. Хто ж знав, що через три роки це може стати приводом для розстрілу?! Так і пішла вся родина Цибульських у партизани. Петро був розвідником і зв'язківцем, разом із вірним другом Рибицьким різав німецький зв'язок, пускав під укіс поїзди. Одного разу, коли партизани

пішли в рейд, Петро з матір'ю навідалися до рідної домівки. І наварилися на німців. Як не пояснювала мати, що вони ходили в місто міняти харчі на одяг, все одно вирок був один: розстріляти за допомогу партизанам. Хтось таки виказав. Мати повзала в ногах у німця, благаючи помилувати дитину. Але німець дулом пістолета вдарив Петра в обличчя, запхав дуло до рота хлопчику, і... осічка. Розлютований німець знову стріляє. Цього разу — в голову... І знову янгол-охоронець закриває юного партизана своїм крилом. Тоді гестапівець стріляє в жінку. Залита кров'ю, та падає без свідомості. Тут саме нагодилися партизани, які поверталися з рейду. Гестапівцю вдалося втекти. Але в 1947 році його було заарештовано в Німеччині в американському таборі для переміщених осіб. Куля знайшла ката.

Ніколи не забуде Петро Іванович ні своїх розстрілів, ні партизанського життя, ні міцної дружби з Михайлом, який три роки тому пішов із життя. Як не забуде він і бою за звільнення села Крута 21 жовтня 1943 року, в якому вони з Михайлом брали участь. Німці загнали всіх мешканців села в хату, обклали соломною й підпалили, але партизанам вдалося врятувати приречених на смерть селян. Прикриваючи бійців, двоє підлітків героїчно тримали оборону проти взводу озброєних німецьких солдат. У цьому бою Петро був поранений у голову й ногу. Поранення отримав і Михайло. Про це свідчать документи за підписом і печаткою командира партизанського загону Балицького. І бойові нагороди партизана. Юні месники спочатку отримали відзнаки, партизанські квитки, а лише згодом — паспорти.

Після війни Петро закінчив 7 класів, хотів учитися далі, але батько сказав: «Досить клеїти дурня! Йди попрацюй у колгосп». Згодом юний партизан закінчив технікум, потім — Васильківське військово-авіаційне училище й Чкаловське вище авіаційне училище. Службу проходив у Німеччині.

Зараз полковник у відставці Петро Цибульський пише спогади про друзів-партизан, аби не стерлося за давністю років те, що в житті зветься безсмертям. Зустрічається з колегами бойової юності, яких мало залишилося в живих. Болять фронтівні рани. Болить душа. Але бойовий дух дуже сильний! ■

АФІША

кінопрем'єри

«З любов'ю, Розі»

Країна: Великобританія, Німеччина
Студія: Lionsgate, Constantin Film Produktion
Режисер: Крістіан Діттер
В ролях: Лілі Коллінз, Сем Клафін, Темсін Егертон
Тривалість: 102 хв.

Кращі друзі дитинства Розі і Алекс розлучаються: Алекс переїжджає з Дубліна до Бостону вчитися в престижному коледжі. Розі вагітніє у 18 років, у Алекса в Америці з'являється дівчина... І все ж після 12 років вони не втрачають прихильності один до одного. Картина знята за бестселером Сесілії Ахерн «Там, де закінчується веселка».

В кінотеатрах «Сінема-Сіті Київ», «Україна»

«Уіджа. Смертельна гра»

Країна: США
Студія: Universal Pictures
Режисер: Стайлз Уайт
В ролях: Олівія Кук, Ана Кото, Дарен Кага-софф
Тривалість: 89 хв.

Група друзів-підлітків намагається розібратися в дивній смерті своєї подруги. Вони вдаються до допомоги дошки для спіритичних сеансів «Уіджа», яка виявляється не звичайною іграшкою з магазину, а артефактом, що відкрив портал у потойбіччя...

В кінотеатрі «Сінема-Сіті Київ», мережах кінотеатрів «Баттерфляй» і «Одеса кіно»

«Ріо, я люблю тебе»

Країна: Бразилія
Студія: Americas Film Conservancy
Режисер: Гільєрмо Арріага, Карлос Салдана, Паоло Сорентіно, Джон Туртурро та ін.
В ролях: Родіго Санторо, Емілі Мортімер, Венсан Кассель, Ванесса Параді
Тривалість: 110 хв.

Об'єднуючи десять короткометражних історій, фільм став третім у серії «Міста кохання» після збірок про Париж і Нью-Йорк. Кожен епізод присвячений одному з районів Ріо-де-Жанейро з його неповторним колоритом. Наприклад, один з них — про музику тіла і піщаної скульптури на пляжі Копакабана.

В кінотеатрі «Сінема-Сіті Київ», мережі кінотеатрів «Баттерфляй»

театральна афіша на 13 – 19 листопада

Ведуча рубрики Марія БЕЛЯЄВА
kreschatic_culture@ukr.net

ТЕАТР РОСІЙСЬКОЇ ДРАМИ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Адреса: вул. Б. Хмельницького, 5
Тел: (044)234-42-23,
www.rusdram.com.ua

13 листопада (чт.) – 19.00 «Сімейна вечеря», комедія, М. Камолетті, 2 год. 20 хв.
13 листопада (чт.) – 20.00 «Валентинів день», драма, Іван Вирипаєв, 1 год. 40 хв.
14 листопада (пт.) – 19.00 «Любовне божевілля», музична вистава, Жан Франсуа Реняр, 1 год. 50 хв.
14 листопада (пт.) – 20.00 прем'єра «Ненормальна», комедія, Надія Птушкіна, 1 год. 30 хв.
15 листопада (сб.) – 12.00 «Пізанська вежа», фарс, Надія Птушкіна, 2 год. 10 хв.
15 листопада (сб.) – 18.00 «Жінки. Фрагмент. Скандал без антракту», драма, О. Мардань, 2 год.
15 листопада (сб.) – 19.00 «Пані міністерша», комедія, Браніслав Нушич, 3 год.
15 листопада (сб.) – 20.00 прем'єра «Над прірвою в...» (Norway. Today), Ігор Бауершіма, 1 год. 20 хв.
16 листопада (нд.) – 12.00 «Занадто одружений таксист», комедія, Рей Куні, 2 год. 15 хв.
16 листопада (нд.) – 18.00 «Жирна свиня», Ніл Лабут, 1 год. 35 хв.
16 листопада (нд.) – 19.00 «Насмішливе щастя моє», Леонід Малюгін, 1 год. 45 хв.
16 листопада (нд.) – 20.00 «Edith Piaf: життя в рожевому світі», О. Гаврилюк, 1 год. 10 хв.
17 листопада (пн.) – 19.00 прем'єра «Потрібен брехун!», Дімітрис Псафас, 2 год. 10 хв.
18 листопада (вт.) – 19.00 «Дерева помирають стоячи», Александр Касона, 2 год.
18 листопада (вт.) – 20.00 «Янголятко, або

Сексуальні неврози наших батьків», Л. Барфус, 1 год. 50 хв.
19 листопада (ср.) – 19.00 «Уявний хворий», комедія, Жан-Батіст Мольєр, 2 год. 35 хв.
19 листопада (ср.) – 20.00 «Клавдія Шульженко. Старовинний вальс», музично-сценічна композиція Ольги Гаврилюк і Ольги Когут, 1 год. 20 хв.

ТЕАТР ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Адреса: пл. Івана Франка, 3
Тел: (044)279-59-21, 279-71-01,
www.ft.org.ua

13 листопада (чт.) – 19.00 «В неділю рано зілля копала...», Ольга Кобилянська, інсценізація Неди Нежданой
14 листопада (пт.) – 19.00 прем'єра «Хазяїн», комедія, Іван Карпенко-Карий
15 листопада (сб.) – 19.00 «Живий труп», Лев Толстой
16 листопада (нд.) – 12.00 «Наталка Платовка», українське музично-драматичне рококо, Іван Котляревський
16 листопада (нд.) – 19.00 «Грек Зорба», театральний роман, Нікос Казандзакіс
18 листопада (вт.) – 19.00 прем'єра «Хазяїн», комедія, Іван Карпенко-Карий
19 листопада (ср.) – 19.00 «Morituri te salutant» («У нас все свято»), Василь Стефаник
19 листопада (ср.) – 19.00 «Кін IV», трагікомедія, Григорій Горін

ТЕАТР ДРАМИ І КОМЕДІЇ НА ЛІВОМУ БЕРЕЗІ
Адреса: Броварський просп., 25
Тел: (044)517-89-80,
www.drama-comedy.kiev.ua

13 листопада (чт.) – 19.00 «Дзвінок з минулого», А. Крим, 1 год. 30 хв., мала сцена

дитяча афіша

ЦИРК
Адреса: пл. Перемоги, 2
Тел: (044)486-39-27, www.circus.kiev.ua

14 листопада (пт.) – 18.00, 15 листопада (сб.) – 13.00, 17.00, 16 листопада (нд.) – 13.00, 17.00 програма «Магічне коло», дітям до 4-х років вхід безкоштовно без надання вільного місця

ТЕАТР ОПЕРЕТИ
Адреса: Червоноармійська, 53/3
Тел: (044) 287-62-57,
www.operetta.com.ua

16 листопада (нд.) – 12.00 «Пригоди бременських музикантів», музична казка, Г. Гладков

ТЕАТР НА ЛИПКАХ
Адреса: вул. Липська, 15/17
Тел: (044)253-62-19, www.tuz.kiev.ua

14 листопада (пт.) – 12.00 «Догоридригом», казка-гра, К. Драгунська, 1 год. 20 хв., для дітей від 5-ти років
15 листопада (сб.) – 11.00 «Велосипед з червоними колесами», неймовірна пригода на 1 дію, Т. Власова, 1 год. 10 хв., для дітей від 5-ти років
15 листопада (сб.) – 12.00 «Снігова королева», музична казка, Г.Х. Андерсен, 1 год. 30 хв., для дітей від 7-ми років
16 листопада (нд.) – 11.00 «Не хочу бути собакою», казка-гра на 1 дію, С. Белов, С. Куваєв, 1 год. 10 хв., для дітей від 5-ти років
16 листопада (нд.) – 12.00 прем'єра «О восьмій на ковчезі», ексцентрична притча, Ульріх Хуб, 1 год. 30 хв., для дітей від 5-ти років
18 листопада (вт.) – 12.00 «Догоридригом», казка-гра, К. Драгунська, 1 год. 20 хв., для дітей від 5-ти років
19 листопада (ср.) – 11.00 «Ля тьб бет», казка, М. Френкель, 1 год. 40 хв., для дітей від 8-ми років

14 листопада (пт.) – 19.00 «Ідеальна пара», Марк Камолетті, 1 год. 40 хв.
15 листопада (сб.) – 15.00 «Ти, кого любить душа моя...», еротична драма, Надія Птушкіна, 2 год. 10 хв., мала сцена
15 листопада (сб.) – 19.00 прем'єра «Жіночка логіка», комедія, Анатолій Крим, 2 год.
16 листопада (нд.) – 19.00 «Три сестри», А. Чехов, 2 год. 40 хв., мала сцена
16 листопада (нд.) – 19.00 «Майн Кампф, або Шкарпетки в кавнику», Дьйордь Таборі, 2 год. 40 хв.
18 листопада (вт.) – 19.00 «Так закінчилось літо», печальні зустрічі, І. Шоу, 2 год. 10 хв.
19 листопада (ср.) – 19.00 «Лоліта», Володимир Набоков, 3 год. 20 хв.

ТЕАТР НА ПОДОЛІ
Адреса: Андріївський узвіз, 20-6 (театральна гостьова),
В. Васильківська, 103 (Палац «Україна»)
Тел: (044)33-222-17,
www.theatreonpodol.com

13 листопада (чт.) – 19.00 «Лист Богу», театральне оповідання, 1 год. 30 хв., театральна гостьова
13 листопада (чт.) – 19.00 «La bonne Anna, або Як зберегти сім'ю», комедія, 1 год. 50 хв., Малий зал Палацу «Україна»
14 листопада (пт.) – 19.00 «Люксембурзький сад», фантазія-шансон, 1 год. 10 хв., театральна гостьова
14 листопада (пт.) – 19.00 «Фараони», комедія-фарс, 2 год. 15 хв., Малий зал Палацу «Україна»
15 листопада (сб.) – 19.00 «На дні», драма, 3 год., малий зал Палацу «Україна»
15 листопада (сб.) – 19.00 «Моє сторіччя», мелодрама, 2 год., Мішель Лоранс, театральна гостьова
16 листопада (нд.) – 19.00 «Трактирниця», комедія, Карл Гольдоні, 2 год., малий зал Палацу «Україна»
16 листопада (нд.) – 19.00 «Льовушка», розповідь про єврейське щастя, 1 год. 40 хв., театральна гостьова
18 листопада (вт.) – 19.00 «Дивакуватий Журден», комедія з музикою та танцями, Малий зал Палацу «Україна»
19 листопада (ср.) – 19.00 «Старомодна комедія», лірична комедія, театральна гостьова

19 листопада (ср.) – 19.00 «Звідки беруться діти», лірична комедія, 2 год. 30 хв., малий зал Палацу «Україна»

ТЕАТР ОПЕРЕТИ
Адреса: Червоноармійська, 53/3
Тел: (044) 287-62-57,
www.operetta.com.ua

13 листопада (чт.) – 19.00 «Таке єврейське щастя», мюзикл, І. Поклад
14 листопада (пт.) – 19.00 «Циганський барон», оперета, Й. Штраус
15 листопада (сб.) – 19.00 «Welcome to Ukraine, або Подорож у кохання», романтичний мюзикл
16 листопада (нд.) – 19.00 «За двома зайцями», оперета, В. Ільїн, В. Лукашов
19 листопада (ср.) – 19.00 «Летюча миша», оперета, Й. Штраус

ТЕАТР НА ЛИПКАХ
Адреса: вул. Липська, 15/17,
Тел: (044)253-62-19, www.tuz.kiev.ua

13 листопада (чт.) – 16.00 «Лісова пісня», драма-феєрія, за мотивами пісні Лесі Українки, 2 год. 30 хв.
14 листопада (пт.) – 16.00 «Ромео і Джульєтта», мюзикл, за В. Шекспіром
14 листопада (пт.) – 18.00 «У пошуках радості», лірична комедія, Віктор Розов, 2 год. 30 хв.
15 листопада (сб.) – 18.00 «Сон літньої ночі», феєрія, В. Шекспір, 2 год. 30 хв.
16 листопада (нд.) – 18.00 «Вишневий сад», комедія, Віктор Гирич за твором Антона Чехова
19 листопада (ср.) – 18.00 прем'єра «Чарівні саб'янки», дуже несерйозна комедія, Л. Андрєєв

адреси кінотеатрів

«Україна», вул. Городецького, 5, тел.: (044) 279-67-50, 279-82-32, www.kino-ukraina.com.ua
«Сінема-Сіті Київ», ТРЦ «Оушен плаза», вул. Горького, 176, тел.: (044) 230-72-30, www.cinemaciti.kiev.ua
Мережа кінотеатрів «Баттерфляй», www.kino-butterfly.com.ua:

«Більшовик», вул. Гетьмана, 6, тел.: (044) 200-90-10
«Ультрамарин», вул. Урицького, 1-а, тел.: (044) 206-03-62, 206-03-70
«DeLuxe», вул. Горького, 50, тел.: (044)206-13-22, 206-13-24

Мережа кінотеатрів «Одеса кіно», www.kinoodessa.com:
ТЦ «Україна», просп. Перемоги, 3, тел.: (044) 496-15-11, 496-15-51
ТЦ «Квадрат», бульв. Перова, 36, тел.: (044) 538-17-70, 538-17-71

Коли болить голова

Головний біль — одна з найпоширеніших причин візиту до лікаря

Головні болі — це захворювання, що необхідно визнати. Але більшість людей, які на них страждають, не визнають їх небезпечної природи. Через таку недугу людина може впадати в тривалі хворобливі стани, втрачати життєву енергію. Фізичні страждання, постійний страх та очікування на новий приступ — все це створює нестерпні умови, погіршуючи якість життя та прирікаючи на проблеми в родині, на роботі, в суспільному житті.

Олекса ЧЕРЕВАТИЙ | спеціально для «Хрещатика»

МАБУТЬ, немає людини, в якій хоча би раз у житті не боліла голова. Зазвичай ми не надаємо великого значення нападам мігрені, віддаючи перевагу самолікуванню. Але головний біль має різну природу, симптоми і наслідки для здоров'я людини. І якщо інколи, аби позбавитись цього тягаря, достатньо кілька хвилин провести в розслабленому стані, то в іншому випадку може знадобитися кваліфікована допомога лікаря. Дуже важливо знати, чим саме є це захворювання, як його можна розпізнати та в який спосіб можна подолати нестерпний та всеосяжний біль у голові.

В сучасному світі — із його шаленим ритмом життя, постійними шумами і яскравим світлом мегаполісів, які штурмують нашу свідомість 24 години на добу, — мозок людини часто неспроможний упоратися із величезним навантаженням. Головний біль досить часто є реакцією нашого організму на життя в умовах постійного стресу: так би мовити, розплатою за цивілізацію, яка нас оточує. Ціна такої реакції іноді дуже висока. Наприклад, мігрень — одне із найпоширеніших захворювань у світі, яке щодня відриває від роботи та навчання до 100 000 британців. Згідно з даними, наведеними англійськими вченими, більшість мешканців Великої Британії (а це 73 %), які переживають напади мігрені, цілковито втрачають бажання та можливість ефективно працювати. Три чверті з них зізнаються в тому, що весь час нападу мають проводити в ліжку, оскільки через нестерпний головний біль просто не можуть підвестися на ноги. Як результат — багатомільйонні втрати в економіці, надмірне навантаження на медичну систему та зайві бюджетні витрати, і все це через такий звичний для нашого сучасного життя головний біль.

Коротко про головний біль

Головний біль — одне з найпоширеніших захворювань у світі, яке не знає кордонів, вікових, національних чи релігійних обмежень.

Згідно з даними 2011 року, близько 47 % дорослих людей у світі пережили хоча б раз на рік напад головного болю.

Від 1 % до 4 % населення планети страждає від нападів нестерпного головного болю, які тривають 15 і більше днів щомісяця.

Лише невелика кількість пацієнтів із головним болем звертається до лікаря, а більшість обирає самолікування.

У всьому світі головний біль недооцінюють, що призводить до величезних економічних витрат з боку держав та суспільства.

Головний біль: первинний та вторинний

У медицині вирізняють два типи головного болю — виходячи із причин, які викликали напад. Перший так і називається «первинним головним болем». Особливість даного типу полягає в тому, що головний біль є результатом порушень нормальної роботи головного мозку. Це може бути порушення хімічної активності головного мозку, розлади в роботі судинної системи, перенапруженість або травмування м'язів голови та шиї. Первинний головний біль не є симптомом якогось іншого захворювання, а сам є захворюванням. Його різновидами є мігрень, головний біль напруження і кластерний головний біль. Другим типом захворювання є вторинний головний біль. Він викликаний причинами, які не пов'язані безпосередньо із порушеннями роботи мозку, а є наслідком або інших захворювань, або ж реакцією організму на негативні зовнішні фактори (дуже часто це лікарські засоби або ж погодні умови).

Отже, перейдемо до основних різновидів головного болю.

Мігрень

Слово, знайоме кожному. Мігрень — це, в першу чергу, розлад, порушення нормального функціонування головного мозку, що проявляється у вигляді різких нападів болю, іноді дуже серйозного

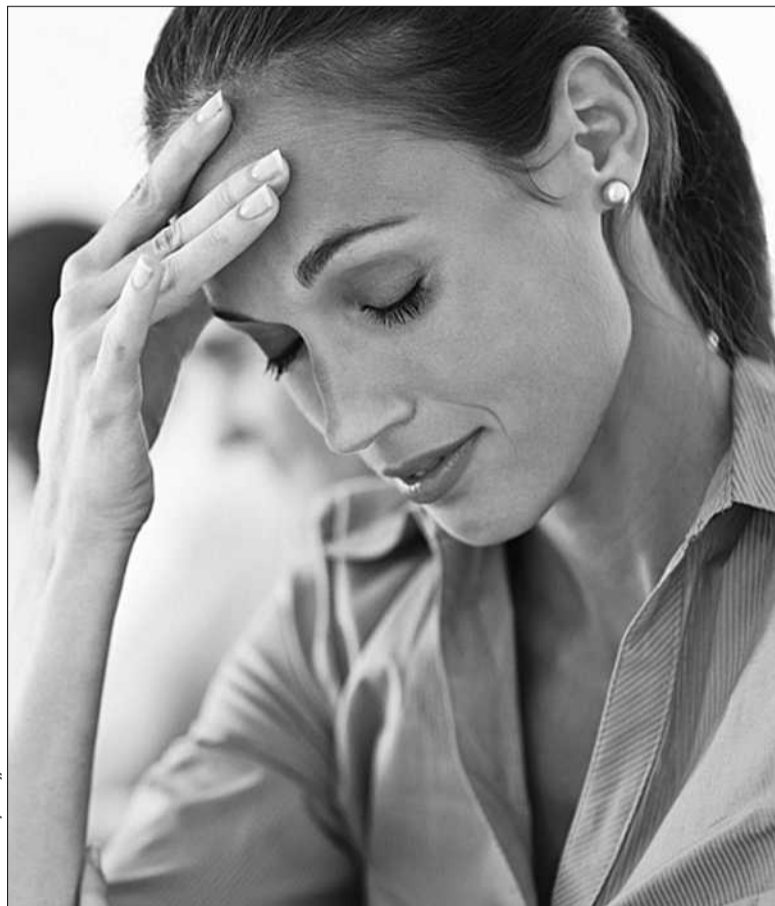

Фото з сайту www.jyoti.in

чи нестерпного. Супроводжується нудотою, болісною реакцією на яскраве світло та гучні звуки. Причини появи мігрені — порушення роботи мозку й надмірна активність тих його частин, які відповідають за болісні відчуття. Також серед причин розвитку захворювання вчені називають спадковість. Вважається, що у випадку, коли напади мігрені спостерігалися у обох батьків, ризик захворювання у нащадків досягає 60—90 %. Якщо ж напади мігрені були тільки у матері, то ризик захворювання складає 72 %, а якщо у батька — 30 %.

Мігрень — це хронічне захворювання з епізодичними загостреннями. Хронічне — значить, невиліковне. Симптомами нападу мігрені зазвичай є болісні відчуття в голові, «спалахи світла» в очах, оніміння кінцівок, біль у животі та нудота. Досить поширеним симптомом є суттєве погіршення настрою, роздратування, нервозність, які розвиваються за 1—2 години до нападу.

Провокувати розвиток мігрені можуть такі фактори ризику, як вживання алкоголю, неякісної їжі, зневоднення, зміни в звичній структурі сну, далекі поїздки та часта зміна часових поясів.

Часто провокують мігрень зміни погоди, сильні запахи та яскраве світло, емоційний розлад, гормональні розлади у жінок. Недодання також може провокувати напади головного болю, особливо у дітей. Тому якщо у вас особисто бувають мігрені, слідкуйте за тим, щоб ваша дитина вчасно вживала їжу, не голодувала.

Мігрень — дуже небезпечне захворювання не тільки для окремої людини, а й для суспільства в цілому, на чому наполягають фахівці від світової медицини. Справа в тому, що найчастіше ця недуга вражає людей працездатного віку, вибиваючи їх із суспільного та економічного життя. Типові «жертви мігрені» — це люди від 25 до 55 років. В абсолютній більшості з них (90 % осіб) перший напад трапляється до настання 40-річного віку, тобто в час розквіту сил та потен-

ціалу. Тільки у Великій Британії через це захворювання та відсутність на роботі з цієї причини економіка країни втрачає 2,25 млрд фунтів стерлінгів щороку(!). Це еквівалентно 25 000 000 втрачених робочих днів — або 5 000 000 робочих тижнів.

Хоча мігрень — це хронічне захворювання, можна її лікувати та застерегтися від болісних нападів. Передусім це прийом знеболювальних, призначених лікарем. У разі нападів нудоти варто приймати спеціальні препарати, які вбережуть ваш організм від такої неприємної процедури, як «самоочищення». Окрім медикаментозного лікування, необхідно дотримуватись також низки таких порад:

- Піклуйтеся про стабільну вагу тіла, практикуйте фізичні вправи, які можуть допомогти відновити не тільки фізичний стан, а й психологічну рівновагу (прогулянки на свіжому повітрі, йога).
- Ведіть щоденник, у якому детально опишіть ваші напади мігрені та ті заходи, які ви практикуєте для їх подолання.
- Намагайтеся не потрапити під вплив негативних факторів, що провокують мігрень.

Лікувати напади головного болю напруження можна як медикаментозно (відповідно до порад лікаря), так і без використання ліків. В першу чергу це заспокійливі та розслаблюючі масажі, тепла ванна, прогулянки на свіжому повітрі. Добре допомагає спокійна музика та спеціальні дихальні вправи.

Кластерний головний біль

Ще один тип головного болю — це так званий кластерний головний біль (КГБ). Цей тип ще часто називають суїцидальним головним болем через те, що під впливом нападу людина може вдаватися навіть до спроб самогубства. КГБ зустрічається відносно рідко: від нього страждає менше однієї особи з 1000 дорослих людей, причому на шість чоловіків припадає одна жінка. За проявами цей тип головного болю дуже схожий на напади мігрені, однак відбувається він інтенсивніше, а біль є зазвичай сильнішим. Напади кластерного головного болю короткі, часті, супроводжуються також сильним болем в очах, швидко переростають з незначного відчуття дискомфорту до нестерпного болю. Напад може тривати від 20 до 40 хвилин й закінчується так само несподівано, як і з'являється. Больові відчуття концентруються в певній частині голови, біль локалізується. Характерною особливістю кластерного болю є те, що напади зазвичай виникають вночі, під час сну. До болю додаються ще розгубленість та страх, що часто спонукає людину до панічної поведінки.

До поширених факторів, що можуть спровокувати напад кластерного болю, належать такі:

- Часті переїзди на досить великі відстані.
- Порушення сну.
- Тютюнопаління.
- Вживання алкоголю.

Лікувати цей тип головного болю складно. Застосовуються різні методи: починаючи від кисневої терапії й закінчуючи хірургічними втручаннями. Поради лікаря, здоровий сон та життя без шкідливих звичок — ось спосіб, який дозволяє ефективно впоратися як із кластерним, так і з іншими типами цього захворювання. Не забувайте про те, що головний біль — це не норма, яку можна терпіти в повсякденному житті. Це захворювання, яке тягне за собою тяжкі наслідки для здоров'я людини і для суспільства загалом. Тому ігнорувати його, терпіти та сподіватися на «само пройде» не варто ■

СЛОВО СВЯЩЕНИКА

Воскресіння

Напевно, кожен знає, що в церковному богослужінні щонеділі відбувається згадування Воскресіння Христового. Протягом року кожна неділя — це мала Пасха, як говорять святі отці. Чому ж таке велике значення для християн всього світу має вчення про те, що Христос помер і воскрес із мертвих?

Архімандрит ЛАВРЕНТІЙ (Живчик) | спеціально для «Хрещатика»

Господь Ісус Христос, втілюючись на землі, прийняв на себе нашу людську природу, подав роду людському істинне вчення про все Боже творіння. І про Самого Бога, наскільки це було доцільно в справі нашого спасіння, про Його Божественну природу, Його діяння; про саму людину, її природу, теперішній стан та майбутнє, уготоване Богом; про всевіт, про все, чим не втомлюється цікавитися допитливий розум людини... І що ж може бути для нас найбільш переконливим доказом, запевненням, що викладене Христом Спасителем вчення є Божественним одкровенням, істинним вченням про все, що існує? По-перше, Той, хто подав це вчення, є істинним

Богом, а тому і наука Його несе на собі печать Божественного походження. У вченні Христовому, крім істини, немає нічого чужорідного, не властивого, немає неправди і заблудження, які можемо бачити в творах людських, які є плодами обмеженого земного розуму.

Та поряд із цими ознаками, достойними Божественного вчення, які ми помічаємо, вчення Христове містить такі таємниці, що приводять у сумнів та збентеження людей, котрі мислять приземленими поняттями, по людськи, забуваючи, що справи Божественні не можна вмістити в найстрункішу схему земних понять. Цілком справедливо говорить святий Василій Великий:

«Знати, що Бога пізнати неможливо — це найдосконаліше знання про Нього». Тому для повноти нашого переконання потрібне не лише внутрішнє свідчення самого вчення Христового, але одночасно і зовнішній доказ Його Божества та викладеного Ним Самим вчення. Такими зовнішніми доказами, в першу чергу, є діяння Господа нашого, які Він звершив під час періоду Свого земного служіння. Своє проповіді. Промовляючи до людей про Своє Божество, відкриваючи істину про життя вічне, Христос одночасно відкривав очі сліпим, повертав слух глухим, зціляв розслаблених тривалими хвороба-

ми, виганяв бісів, насичував голодних, воскрешав тих, котрі вже піддавалися тлінню... Що більше може засвідчити, що Той, хто вершив такі діла, є Бог, і вчення Його — божественне? Всі ці події були цілком достатніми, непорушними доказами істини, якби не одна обставина життя Богочоловіка, яка похитнула віру не те що не утверджених, а навіть найбільш Його послідовників — апостолів. Але тільки на деякий, короткий час. Ця обставина — смерть Христа Спасителя.

Господь добровільно пішов на смерть заради нашого спасіння. Шляхом смирення і терпіння, шляхом найсильнішого приниження — і все це заради нашого життя. І цей шлях маловірна і хитка людська істота швидше готова прийняти ознакою слабкості, безсилля, а не початку славної перемоги. І якби земне життя Спасителя обмежалося тільки проповіддю, стражданнями і смертю, і не було б Воскресіння Його з мертвих, то яку відповідь дали б послідовники Господа своїм супротивникам? «А якщо і Христос не воскрес,— говорить святий апостол Павло,— то й проповідь наша марна, марна і віра ваша». Отже, наша віра знаходиться у безпосередньому зв'язку із Воскресінням Христовим. Якщо було воскресіння, то віра наша непохитна. Якщо не ви-

знаємо воскресіння, то не маємо тоді для себе жодних підстав очікувати вічне життя. Але Христос воскрес із мертвих! І цим засвідчив, що Він — істинний Бог, бо воскрес власною силою, а не був воскресений, як Лазар праведний чи син наїнської вдови, владу над життям і смертю має тільки один Бог. Воскреснувши із мертвих, Господь показав Себе володарем життя і смерті. Істинний Бог і вчення Його істинне, а тому віра в Нього — спасительна, а сумніви ворогів та супротивників — неправдиві. Саме подія Воскресіння оновила в пам'яті людей, які засумнівалися, бачачи смерть Спасителя на хресті, силу чудес Христових, людство повною мірою осягнуло подвиг Ісуса Христа. Страждання і смерть на Голгофі були не ознакою падіння й поразки великого Учителя, а початком славної перемоги Царя Христа. Тільки заради спасіння людини Господь вдався до крайнього смирення, увалення і приниження, перетерпів страждання і смерть. Чи міг би Він силою божественною відмінити все це? Уникнути страждань, обійти смерть? Зрештою, зійти з хреста і небесним вогнем знищити своїх мучителів? Але Він не хотів порушити волю Отця Небесного. Таким чином Воскресіння Христове є утвердженням нашої віри християнської. ■

ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР

13 листопада

Преподобних Спиридона і Никодима, просфорників Печерських. Мученика Єпімаха (біля 250).

14 листопада

Святих чудотворців та безсрібників Косми та Даміана. Священномученика Сергія, архієпископа Мелітопольського. День пісний.

***

Святий Косма і Даміан були родом з Малої Азії. Їхній батько-язичник помер, коли вони були ще зовсім маленькими. Християнським вихованням братів опікувалася їхня мати Феодотія. Приклад матері й читання святих книг зберегли їх у непорочному житті по закону Господньому. Косма і Даміан отримали освіту і стали лікарями, на них зійшла благодать Духа Святого — їхніми молитвами зцілювалися душевні й тілесні недуги людей і навіть тварин. З гарячою любов'ю до Бога і ближнього брати здійснювали суспільне служіння. Косма і Даміан ніколи не брали плати за зцілення, дотримуючись заповіді Господа нашого Ісуса Христа: «Даром одержали, даром і давайте». Слава про святих пішла світом, а люди називали їх безсрібниками. Одного разу братів покликано до тяжкохворої жінки, яку всі відмовились лікувати через її безнадійний стан. По вірі Палладії (так звали хвору) і щирій молитві святих братів Господь зцілює ту, яка помирала, і вона встала з ліжка здоровою і почала хвалити Бога. Вона прагнула віддячити цілителям і потайки пішла до Даміана. Жінка принесла йому троє яєць і сказала: «Прийми цей маленький дар в ім'я Святої

Живоначальної Трійці — Отця, Сина і Святого Духа». Почувши ім'я Святої Трійці, безсрібник не зважився відмовитися. Косма ж, дізнавшись, дуже зазаввався, вважаючи, що Даміан порушив їхню обітницю. Скоро прий-

шов час Космі відходити до Бога. Поміраючи, він заповідав, аби брат не ховали поруч з ним. Потім невдовзі помер і Даміан, і всі вагалися, де його поховати. І ось волею Божою трапилось диво: до людей прийшов верб-

люд, якого святий Косма вилікував від сказу, і промовив людським голосом, аби Даміана поховали поруч із Космою, тому що він прийняв дар жінки тільки заради Імені Господнього. Чесні мощі святих братів були покладені разом у Фермоні (Месопотамія).

Після смерті святий безсрібник здійснив багато дивного. Косма і Даміан вважаються покровителями святої і непорушності християнського шлюбу, упорядниками подружнього життя. Але у нас святий безсрібник найбільше вважається заступником дітей. До них моляться на початку навчання грамоти, щоб вони зміцнили ще слабкі дитячі сили і сприяли їх розвитку. Косма і Даміан не тільки мудрі лікарі, а й мудрі наставники: допомагали всім, хто приходив до них з вірою. Хіба можуть вони відмовити дітям?

15 листопада

Мучеників Акиндина, Пегасія, Афонія.

16 листопада

Неділя 23-тя після П'ятидесятниці. Мучеників Акепсима, Іосифа і Аїфала.

17 листопада

Седмиця 24-та після П'ятидесятниці. Преподобного Іоаннікія Великого. Преподобного Меркурія Печерського.

18 листопада

Мучеників Галактіона, Єпистилії. Святого Іони, єпископа Новгородського.

19 листопада

Святого Павла. Преподобних Варлаама Хутинського, Луки Печерського. День пісний.

***

Нинішнє Євангеліє розповідає про те, як Ісус Христос вигнав злих духів із гадаринського біснубатого. Гадаринці побачили дивовижне чудо Господнє, виявлене через вигнання легіону бісів, однак усім містом вийшли, блажаючи Господа, щоб Він «відійшов від околиць їхніх» (Мф 8, 28-34). Ми не спостерігаємо, щоб вони вороже ставились до Нього, але не бачимо також віри їхньої. Їх охопив невимовний переляк, через який вони жадали єдиного: прямої, обминаючи нас, куди хочеш, тільки не чіпай. Ось це і є правдивим образом, взірцем людським, які спокійно серед своїх маєтків проживають. Склався довкола них певний порядок речей не богоугодних, вони і звикли до нього. У них немає ні міркувань, ані жодних потреб, які б змогли змінити або відмінити будь-що. І все ж вони відчують, що в разі, якщо прийде повеління з неба, тоді страх Божий і власна совість змусять їх відмовитися від старого. Через це вони всіма силами уникають випадків, які б прихилили їх до таких переконань, щоб, прикриваючись незнанням, проживати спокійно посеред старих звичок. Ось такими бувають люди, які уникають читати Євангеліє та духовну літературу, а також заводити розмову про речі духовні через побоювання, щоб не розтровожили совість свою, котра, пробудившись, почне змушувати одне відкинути, а інше прийняти. ■

Лідери втратили очки

■ «Динамо» і «Дніпро» не змогли переграти своїх суперників

Три команди, лідери в нинішньому сезоні в боротьбі за чемпіонство, в 11-му турі не зуміли відзначитися. Якщо «Шахтар» і «Дніпро» розійшлися безголевим миром в очному протистоянні, то «Динамо» поділило очки з «Карпатами» в матчі, де спрогнозувати такий результат від команди Сергія Реброва було досить складно. Таким чином кияни втратили хорошу можливість збільшити свій відрив від переслідувачів. Виграв свій матч «Металіст», який був сильнішим за «Іллічівець» — 3:1. Це дозволило харків'янам переміститися на п'яте місце у першості.

Олександр ПИРЛИК | «Хрещатик»

У пертій боротьбі ані футболісти «Динамо», ані гравці «Карпат» так і не змогли відкрити рахунок

Євгена Хачеріді, який грав із пошкодженням, на поле вийшов Микита Бурда. Після перерви матч гри не змінився. «Карпати» були цілком зосереджені на обороні власних воріт, вибудувавши ешелоновану оборону, в той час як кияни продовжували володіти ініціативою та м'ячем. На початку другого тайму «біло-сині» мали найкращі нагоди, аби забити. Рибалко класно пробивав зі штрафного метрів із 25 до воріт, але голкіпер із його ударом впорався. Згодом після кутового завдавав удару з близької відстані Ярмоленко, який, як і Кравець, з'явився на полі вже в другому таймі, проте не влучив. Найгарячіше біля воріт «Карпат» було на 63-й хвилині, коли Віда, Сидорчук та Драгович в одній атаці пробивали по воротах. У першому епізоді м'яч влучив у захисника, а в другому та третьому блискуче зіграв Мисак. За п'ять хвилин стався ключовий момент гри. У штрафному майданчику львів'ян головами зіштовхнулися Віда, Бурда та Кравець. Домагой зміг продовжити гру. За кілька хвилин із перебинтованою го-

ловою повернувся на поле й Микита. А ось Артему, який провів у грі лише хвилину, довелося передчасно піти до роздягальні з розбитим оком.

Замін у «Динамо» не залишилося, й команда Сергія Реброва змушена була догравати гру в меншості. На 87-й хвилині «біло-сині» взагалі залишилися вдів'ятьох, коли другу жовту картку отримав Сидорчук. Гості, отримавши чисельну перевагу, тим не менше, не створили нагод для взяття воріт «Динамо». Єдиний момент виник після удару Пучковського, коли Драгович плечем вибив м'яч з лінії воріт. А динамівці мали останній шанс вирвати перемогу вже в компенсований час, проте Ярмоленко з перспективного штрафного пробив набагато вище воріт.

У компенсований час сталося ще одне вилучення. Тренер гостей Ігор Йовичевич залишив технічну зону й почав активно висловлювати претензії до асистента арбітра, за що його попросили на трибуни. Проте на підсумок гри це аж ніяк не вплинуло — 0:0. «Динамо»

втрачає очки після чотирьох поспіль перемог у Прем'єр-лізі.

Після «перепочинку» в матчі минулого туру, коли «Іллічівець» не програв у зустрічі з «Ворсклою», маріупольська команда знову вступила на стежку поразок. Головним героєм матчу з «Іллічівцем» став атакуючий півзахисник «Металіста» Клейтон Хав'єр, який записав на свій рахунок всі забиті своєю командою м'ячі — а їх набралось аж три. Відкрив рахунок бразилець на 27-й хвилині, коли реалізував пенальті, призначений за порушення правил проти Жажі. Практично відразу ж маріупольська команда відновила статус-кво — відзначився Сергій Гринь. На 35-й хвилині «Металіст» вдруге в матчі вийшов вперед — Хав'єр результативно пробив у «дев'ятку». Ну а за 15 хвилин до кінця основного часу бразильський півзахисник зняв усі питання щодо переможця, коли вивіреним ударом вразив ціль після знижки Едмара. 3:1 — «Металіст» реабілітується за невдачі в Лізі Європи і перериває «суху» нічийну серію у внутрішній першості ■

пауерліфтинг

Національна збірна — серед лідерів світової першості

У місті Аврора (США) пройшов Чемпіонат світу з пауерліфтингу серед чоловіків та жінок. Наша жіноча збірна вирушила на змагання у неповному складі (всього 5 спортсменок) і посіла друге місце в командному заліку. Лариса Соловйова вчетверте, а Олена Козлова-Матусяк вп'яте здобули найвищий титул. Виступаючи у в/к до 63 кг, Лариса Соловйова виконала вдало всі 9 підходів, встановивши рекорд світу у присіданні 240,5, у жимі лежачи 168 кг, і тягою 230 кг збрала рекордну суму триборства 638,5 кг. Лариса знову найкраща у світі за коефіцієнтом Уїлкса — 688,87, і це новий рекорд за всю історію IPF. Нові рекорди світу на шляху до перемоги встановила і Олена Козлова, яка виступала у в/к до 84 кг. Результати Олени: 268 (рекорд світу) +160+242,5=670,5 (рекорд світу). Катерина Клименко (52 кг) здобула «бронзу». Серед чоловіків наша збірна також виборола «срібло» командної першості, завоювавши одну золоту, три срібні та чотири бронзові нагороди. Вадим Довганюк став чемпіоном у ваговій категорії 105 кг. Другими завершили змагання Володимир Рисев (83 кг), Михайло Буланій (93 кг) та Олексій Рокочий (120 кг). Бронзовими призерами стали Андрій Наньєв (83 кг), Сергій Білий (93 кг), Олексій Бичков (120 кг) і Анатолій Горячок (74 кг).

регбі

Вітчизняні спортсмени не змогли перемогти Молдову

В матчі 2-го туру Кубка європейських націй збірна Молдови у Кишиневі приймала Україну. На жаль, вітчизняна команда не змогла перемогти і поступилася з рахунком 29:15. Стартовий відризок зустрічі пройшов за переваги господарів. Вже на 6-й хвилині гайдуки вийшли вперед завдяки спробі півзахисника Миколи Кіріле. Втім, одразу ж після пропущеної спроби українці перерохпили ініціативу і зрівняли рахунок. Занесенням відзначився Павло Масюков (5:5). Реалізація Ігоря Снісаренка — 5:7. Трохи згодом жовто-сині ударом зі штрафного додають ще три очки в скарбничку гостей (5:10). Поступаючись у рахунку, форварди команди господарів знов запрацювали на повну потужність і протаранили оборону гостей. Автором заносу став Іон Кавкалюк — 10:10. А перед самою перервою ще одна атака господарів завершилась спробою Руслана Дорогана — 15:10.

Після заміну у перерві стартова 20-хвилинка другого тайму пройшла з великою перевагою гостей. Створивши тиск, жовто-сині заробили штрафний: пішов швидкий розіграш і спроба Олександра Хоменка по краю — 17:15. На жаль, розвинути успіх українці не зуміли.

Результати 11-го туру:

«Говерла» — «Металург» — 1:0
«Зоря» — «Металург» 3 — 3:0
«Чорноморець» — «Ворскла» — 1:0
«Волинь» — «Олімпік» — 4:0
«Шахтар» — «Дніпро» — 0:0
«Динамо» — «Карпати» — 0:0
«Іллічівець» — «Металіст» — 1:3

Володимир Кличко готовий до захисту чемпіонських поясів

■ У Гамбурзі відбудеться бій між вітчизняним боксером та Кубратом Пулевім

У суботу, 15 листопада, в німецькому Гамбурзі відбудеться бій між Володимиром Кличком і болгарським боксером Кубратом Пулевім. На кон український боксер поставив пояси за версіями WBA, WBO, IBF і IBO. Втім, відібрати їх поки що нікому не вдалося.

У послужному списку болгарина — 20 поєдинків на професійному рингу, всі вони завершилися перемогами, з них 11 — нокаутом. В свою чергу Кличко-молодший провів 65 боїв, 62 з них завершилися перемогою українця, 52 — нокаутами. В пасиві Володимира — три поразки.

Олександр ПИРЛИК | «Хрещатик»

ВОЛОДИМИР КЛИЧКО розповів про сильну рису Пулева. За його словами, болгарин пройшов хорошу любительську школу, і це дуже допоможе Пулеву в професійному боксі, де він відмінно впорався з сильними суперниками.

«Ви знаєте, в боксі ти ніколи не знаєш, який поєдинок на тебе чекає, оскільки в історії є чимало прикладів, коли боксери, які багато говорили і обіцяли, в дійсності нічого з себе не представляли на ринзі. А інші навпаки — мало говорили, але були по-справжньо-

му небезпечними на ринзі. Тому важко сказати, що мене очікує цього разу. Я припускаю, що мій опонент не відчуває перед нашим боєм ніякого страху. Можливо, саме тому, що ніколи ще на професійному ринзі не програвав. Поки не програвав», — підкреслив Володимир Кличко.

Слова про відсутність страху перед іменитим суперником підтвердив і сам Кубрат Пулев. «Я був біля рингу, коли Володимир захищав свої пояси. Це була для нього «прогулянка в парку». Можу сказати, що коли Кличко зустрі-

Українець Володимир Кличко і болгарин Кубрат Пулев позмагаються одразу за 4 чемпіонські пояси: WBO, WBA, IBF, IBO

ється зі мною, у нього будуть реальні проблеми, якщо не сказати більше. Я покажу всьому світу і всім любителям боксу, що Кличка можна побити, і здійсни свою мрію», — заявив болгарський боксер.

Однак не обійшлося й без курйозів — традиційна передматчева прес-конференція Володимира Кличка і Кубрата Пулева була зірвана через поведінку болгарського спортсмена. Як виявилось, Пулев хотів провести в залу всю свою команду, але

за контрактом разом із ним могли бути присутніми тільки промоутер, менеджер та адміністратор.

Нагадаємо: раніше бій Кличко-Пулев був перенесений через травму українського спортсмена з 6 на 15 листопада ■

Після невдалого старту у Суперлізі чинний чемпіон першості «Будівельник» продовжує впевнено перемагати суперників

«Будівельник» не залишив шансів львів'янам

■ Столичний баскетбольний клуб продовжив серію перемог

«Будівельник» підтвердив свій статус фаворита в матчі з львівською «Політехнікою-Галичною», здобувши переконливу перемогу з рахунком 96:58. Цьому не завадила навіть травма Максима Івшина, котрий участь у матчі не брав.

Олександр ПИРЛИК | «Хрещатик»

«БУДІВЕЛЬНИК» розпочав матч упевнено, як і лічить господарям. Гравці столичного клубу двічі дуже вдало знайшли у двоочковій зоні Костянтина Анікієнка, плюс з середньої дистанції досить важкі кидки виконали Липовий і Пустозвонов. «Будівельник» спокійно нівелював всі сильні сторони «левів», взявши під контроль щит, зцементувавши підбори і максимально обмеживши кількість вільних кидків гостей з-за

дуги. Львів'яни зуміли влучити лише двічі за перші 5 хвилин гри, і хоча надалі підопічні Фомічова трохи налагодили гру в атаці, першу чверть (з дев'ятиочковою перевагою) все ж виграли господарі — 20:11.

Уже на 3-й хвилині другого відрізка діючі чемпіони мали в активі у два рази більше очок, ніж їх суперник. За рахунку 30:15 Максим Фомічов взяв тайм-аут, але гандикап продовжував зростати, і за 5 хвилин до великої перерви чемпіони лідирували вже +20. Проте в наступні кілька хвилин наші хлопці допустили кілька грубих помилок, дозволивши гостям скоротити розрив до 16-ти пунктів завдяки двом до ряду енд-ванам. Але ближче до великої перерви підопічні Чернія знову додали, і в роздягальні суперники пішли за 21 пункт переваги у «Будівельника».

Загалом все найцікавіше закінчилося вже в першій половині. Команда Віталія Чернія нарошу-

вала оберти і після повернення на паркет, що в якийсь момент навіть призвело до збільшення різниці до 40-ка очок. У підсумку все, що вдалося зробити команді Максима Фомічова, це зменшити гандикап до 38-ми пунктів, тож матч завершився беззаперечною перемогою «Будівельника» — 96:58. Асистент головного тренера столичного клубу Леонід Яйло на післяматчевій прес-конференції зазначив: «Загалом перед нами стоїть завжди одне завдання — грати з максимальною віддачею, без втрати концентрації. Хотів би зазначити, що сьогодні команда дуже вдало зіграла при передачах. Як засвідчила статистика, ми зробили 32 точних паси. З огляду на те, як гравці сьогодні рухалися і як вони виконували поставлені перед ними завдання, могу сказати, що ця гра була однією з найкращих у цьому сезоні. Сподіваюсь, що цю впевненість у діях ми не втратимо в подальших баталіях» ■

У картині доля зводить американського хлопчика, який залишився сиротою, зі сліпим кобзарем Іваном Кочергою — разом вони вирушають у небезпечну подорож, ховаючись від переслідувань

Дивитися серцем

У прокат вийшла довгоочікувана картина Олесь Саніна «Поводир»

Фільм про знищення радянською владою сліпих кобзарів довго йшов до глядачів: робота над ним почалася понад п'ять років тому. Для зйомок історії про незламність українського духу, незважаючи на невеликий бюджет, режисеру Олесю Саніну вдалося зібрати талановиту команду. «Поводир» цьогоріч є українським претендентом на «Оскар», та важливо, що «переглянути» його за допомогою тифлокоментарю мають змогу і незрячі люди.

МАРІЯ КАТАЄВА | «Хрещатик»

ІДЕЯ стрічки про кобзарів у Олесь Саніна визріла не випадково: він сам був поводитирем сліпого співаця, колись заробляв на життя вуличним музичуванням і виробництвом музичних інструментів. Перебуваючи у 2004 році у Лос-Анджелесі з презентацією картини «Мамай», яка теж висувалася від України на «Оскар», Олесь Санін зустрівся з голлівудським актором українського походження Джеком Пелансом (Володимиром Палагнюком). Разом вони придумали сюжет про маленького американського хлопчика, який став поводитирем кобзаря. Джек Пеланс навіть мав зіграти у стрічці, але, на жаль, 2006 року пішов з життя. «Найскладнішим для нас було чекати, — зізнається Олесь Санін. — Бюджет картини зменшився в 10 разів, і ми навіть не повірили, коли в грудні 2011 року на його зйомки все ж отримали кошти». Державна агенція з питань кіновиробництва на створення фільму виділила 16,6 мільйона гривень. Сума для масштабного історичного фільму невелика, і творці зізнаються, що багато чого робили власними силами. «Всі, до кого ми зверталися, пішли назустріч і допомагали безкоштовно, за ідею, — пригадає продюсер картини Максим Асадчий. — Нам давали потяги, реквізит, для зйомок навіть перекривали залізничні шляхи».

Події «Поводиря» відбуваються в Україні в 1930-х роках, у часи індустріалізації, колективізації, Голодомору та знищення інтелігенції. Американський інженер Майкл Шемрок разом із сином Пітером в Харкові допомагає «будувати соціалізм» та освоювати американську техніку. Тут він закохується в актрису Харківського театру Ольгу Левицьку (Джамала), до якої залицяється червоний комісар Володимир. До рук Майкла випадково потрапляють секретні радянські документи про заплановані в Україні репресії, через що його вбивають. Сину Пітеру вдалося втекти, і його рятує від переслідувачів сліпий кобзар Іван Кочерга, який опікується хлопцем як рідним сином. Якраз в цей час починаються гоніння кобзарів: радянська влада вважала їх небезпечними, бо вони нагадували про вільне і героїчне минуле народу і не піддавалися її контролю. Хлопчик стає свідком знищення кобзарів. Про цю подію розповідається в численних спогадах і здогадах: як незрячих співців під приводом поїздки на з'їзд народних співців народів СРСР повантажили до ешелону (за іншою версією, просто заарештували). А оскільки користі у таборах від них не було б, «невиправний націоналістичний елемент» розстріляли десь на околицях.

Для українців ця драматична сторінка історії є ще одним нагадуванням про жахи радянської диктатури, коли «небажаних» людей масово вбивали за думку, слово чи пісню. Для іноземців, які не знають нашої історії, збагнути всю глибину драми складніше, для них це, скоріше, історія про вірність, підлість, зраду і незламний дух, що допомагає краще зрозуміти, чому українці здатні вмирати за свободу. Кульмінацією стрічки є момент, який, за словами Олесь Саніна, став імпровізацією: в потязі кобзарі, знаючи, що їх везуть на смерть, починають співати. «Для мене це історія опору», — підкреслює режисер.

Проте картина вийшла не зовсім реалістичною: хлопчик-американець запросто читає вірші Шевченка і на диво дуже добре розмовляє українською (хоч і з акцентом). Сліпі кобзарі, а навчившись, і сам Пітер, в деяких сценах перетворюються на українських «ніндзя», легко долаючи суперників, які переважають за чисельністю. Втративши коханого американця, Ольга раптово для глядача опиняється вже дружиною НКВСника, а сам злодій забігає часу і сил приділяє гонитві за малим хлопцем та зведенню старих рахунків з Іваном Кочергою.

Актори: від американського хлопчика до Джамали

Виконавця ролі хлопчика-поводиря обирали з-понад двох тисяч дітей. І за 10 днів до зйомки актора ще не було. Тоді режисер Олесь Санін ще раз переглянув надіслані відео і зупинився на Антоні Святославі Гріні. «Про кастинг мені розповіла товаришка з Канади, ми якраз збиралися в Україну, тому вирішили спробувати: записали, як Антон читає вірші та грає на фортепіано», — пригадає його мати Соломія Сорока, яка емігрувала в Америку в кінці 1990-х. Як виявилось, Антон є правнуком українського дисидента, політ'язня радянських концтаборів Михайла Сороки. Хлопчик з Детройта розмовляє українською мовою (з акцентом), відвідує суботню українську школу та регулярно їздить до бабусі в Україну, займається в таборах для пластунів. «Раніше хотів бути астрономом, а тепер, мабуть, актором», — говорить Антон. На зйомках він поводився мужньо: ніколи не скаржився, навіть мерзнути, та став улюбленцем всієї команди. Батька Пітера, інженера Шемрока, зіграв американський актор Джеф Барел, який одночасно знімався в «Німфоманці» Ларса фон Трієра.

Певно, найскладніше було виконавцю головної ролі сліпого кобзаря Івана Кочерги Станіславу Боклану — зірці Молодого театру, який знімався в багатьох фільмах і серіалах, проте зовсім в іншому амплу. У «Поводирі» Станіслав грав у спеціальних лінзах, які не просто створювали видимість незрячих очей, актор в них і справді мало що бачив. Та й взагалі передавати характер без «дзеркал душі» — справа не з простих. Також спеціально для ролі Станіслав Боклан навчився грати на старосвітській бандурі, співати в кобзарській традиції та оволодів технікою самозахисту костюм, у якій актора тренував призер Паралімпійських ігор Ігор Засядкович. Його побратимів-кобзарів у фільмі зіграли понад 100 незрячих з усієї України та мандрівні музики ки-

ївського, харківського та львівського кобзарських цехів.

Для головної жіночої ролі — актриси Харківського театру Ольги Левицької — Олесь Санін обрав Джамалу. Для співачки це дебют в кіно. «Я прочитала сценарій за дві години і одразу погодилася, хоча образ героїні — рокової жінки — мені не близький, — зізнається Джамала. — У фільмі я теж співаю, проте режисер в першу чергу хотів побачити в мені акторку, а не співачку, тож довелося багато працювати». Головного антигероя картини — агента НКВС Володимира — зіграв Олександр Кобзар, це його друга робота з Олесем Саніним (після «Матчу»). «Люди насправді однакові, різні лише їх шляхи вирішення проблеми, вчинки», — вважає він. Олесь Санін підкреслює, що в образі Володимира намагався показати зло, яке живе в кожному з нас, людину, яка вирішила перейти на «темний бік» і знайшла особисті виправдання для своїх вчинків. Також глядачі побачать в епізодичних ролях сучасних українських поетів — Олександра Ірванця (стенографіст на допиті) та Сергія Жадана (поет-футурист Михайло Семенко). До речі, Олександр Ірванець разом з Ірен Роздобудько долучилися і до написання сценарію.

Варто згадати й інших учасників групи, які працювали над стрічкою. Художником-постановником фільму став видатний графік Сергій Якутович, композитором — Алла Загайкевич. А чудовий «картинці» фільм завдячує оператору Сергію Михальчуку — він же знімав «Мамаю» і «Параджанова», минулорічного оscarівського «претендента» від України.

За глядачами і нагородами

Прем'єра «Поводиря» відбулася на Одеському міжнародному кінофестивалі, де картина отримала дві нагороди — «Золотий Дюк» за найкращу акторську роботу (Станіслав Боклан) та диплом журі за візуальне рішення фільму (Сергій Михальчук). У жовтні-листопаді її презентували на Варшавському кінофестивалі, у польській Торуні та в Німеччині. Вже в грудні буде відомо, чи потрапив «Поводир» до шорт-листа оscarівських номінантів. Для промоційної кампанії, крім офіційних показів, в США планують влаштувати перегляди стрічки в школах та університетах.

В Україні «Поводир» вийшов в прокат учора. Для картини створили тифлокоментар — спеціальний опис фільму для незрячих, що подається їм у персональних навушниках на звичайному кіносеансі, з описом того, чого вони не мають змоги побачити на екрані. Така технологія поширена за кордоном, в Україні ж так широко вона буде реалізована вперше. Тож незрячі люди мають унікальну можливість «переглянути» художній фільм у кінотеатрі. Недарма слоган «Поводиря» звучить як «Заплющ очі. Дивись серцем».

Крім того, наступного року режисер Олесь Санін обіцяє презентувати на каналі «Інтер» телеверсію стрічки — 4-годинний варіант у двох чи чотирьох серіях. «Це буде зовсім інший виклад цієї історії», — запевняє він ■

Не ювілейний концерт ювіляра

■ У Києві виступить Олексій Любимов

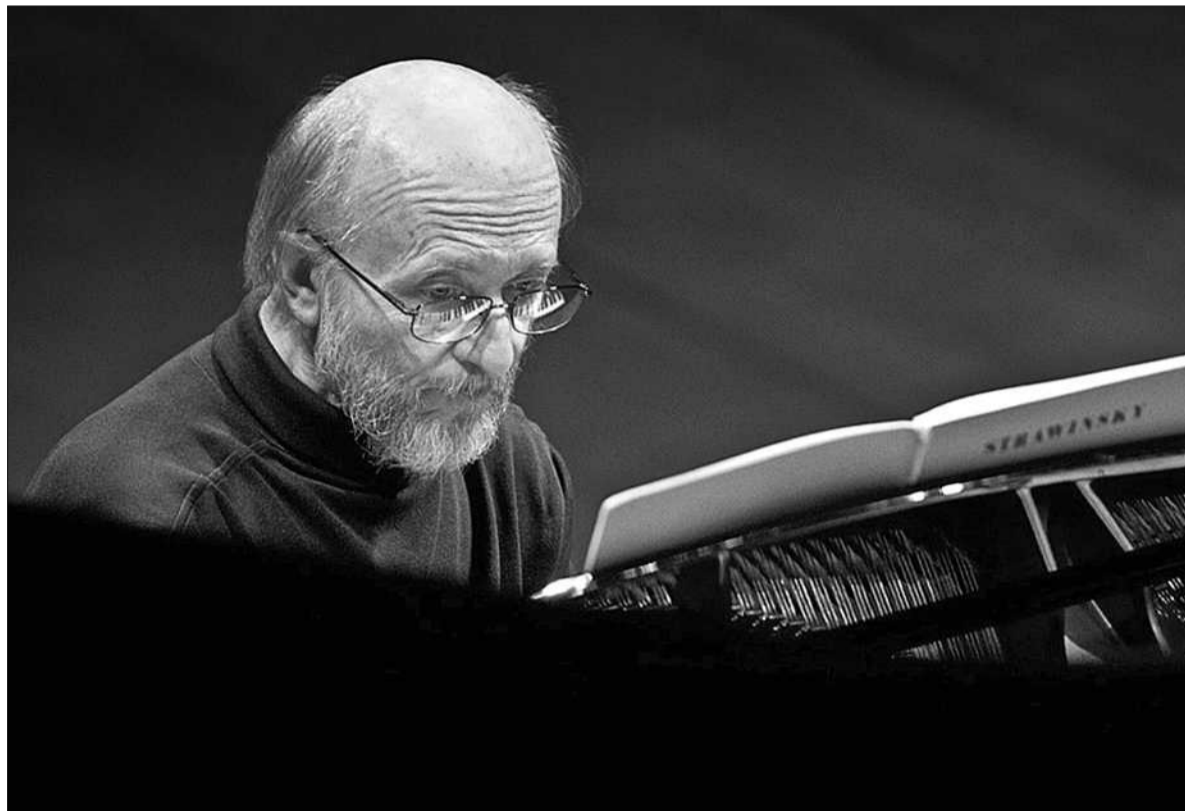
У суботу, 15 листопада, в Колонному залі імені Миколи Лисенка Національної філармонії України дасть концерт один із найцікавіших піаністів сучасності.

Олеся НАЙДЮК
спеціально для «Хрещатика»

У ЦЕ СКЛАДНО повірити, але Олексію Любимову у цьому році 70! У музичному середовищі, починаючи від 1970-х, цей російський піаніст дістав імідж першовідкривача музичного авангарду минулого століття (він був одним з перших радянських піаністів, хто мав сміливість виконувати музику «не тих» композиторів — Джона Кейджа, Альфреда Шнітке, Софії Губайдуліної та інших «формалістів») і автентичного виконання старовинної музики. В статусі культової постації, невтомного популяризатора всього прогресивного у музиці, «реставратора» несправедливо забутого чи невинно перетвореного у штамп Любимов залишається і тепер.

Втім, він не з тих виконавців, для кого важлива спеціалізація в

музиці. Любимов однаково добре інтерпретує як давню музику і опуси сучасних авторів, так і п'єси класицистів та романтиків. Щоправда, слово «інтерпретація», в даному випадку, не зовсім точне. Характерна риса його музичного прочитання того чи іншого твору — відсторонення, максимальне нівелювання «суб'єктивізму», зокрема прояву власного відношення до авторської інтонаційної концепції, стилю. Неодноразово недалекоглядні критики звинувачували Любимова у «сухості» виконання (надто, що стосується певно «соковитого», за їх, недалекоглядних критиків, переконанням, Франца Шуберта). Водночас для Любимова єдина «об'єктивна» музична реальність — та, що зафіксована автором у нотному тексті. І це не просто установка, а, можна сказати, головний принцип музичної гри Любимова, якого він завжди неухильно дотримується. Не випадково вдумливі рецензенти, пишучи про концерти Любимова, часто міркують не про стиль піаніста (що, з якоїсь точки зору, є достатньо прозорим), а стиль представленої музики (навіть якщо мова йде про класичний «шлягер»), дивуючись, яким чином досі не помічали у добре знайомому творі якихось,

Видатний російський піаніст є першовідкривачем музичного авангарду минулого століття і автентичного виконання старовинної музики

на перший погляд, очевидних речей.

Програма київського концерту Олексія Любимова в рамках традиційного філармонійного абонементу «Мистецтво фортепіанної гри» цілком відповідає ще одній іпостасі іміджу цього піаніста:

образу музиканта-поліглота. Нам представлять стилі й естетики щонайменше чотирьох епох. На початку і в кінці концерту прозвучать, відповідно, до-мажорна і ре-мажорна сонати Моцарта. Крім того, буде представлено Сюїту (ор.25) Арнольда Шенберга (140-

річчя якого від дня народження, між іншим, відзначають сьогодні в Україні і в світі), Сонату на три частини Ігоря Стравінського та Шість прелюдій (із першого зошита) Клода Дебюссі. Початок концерту 15 листопада о 19.00. Вартість квитків 45-130 грн ■

В маєтку поміщиці Гурмижської герої спектаклю плетуть інтриги, зваблюють і заважають щастю закоханих

ВИСТАВА задає й таке актуальне й до сьогодні питання: чи дійсно «зловмисники» лише прагматичні й безсердечні? Чи вони просто люди, які заблукали в лісі своїх ілюзій і страхів? Вибратися з цього лісу можна, треба лише чесно відповісти собі на головні питання життя, знову знайти втрачений шлях, яким би тернистим він не був.

Погортаємо сторінки п'єси Островського... До вихованки багатого поміщиці Раїси Павлівни Гурмижської Аксюзі «чіпляється» типовий «недоросль» Буланов, для яко-

го найважливішими є гроші. Дівчина ж закохана в сина купця Восьмибрата Петра, і почуття взаємні. Сам же Восьмибратов, ще той пройдисвіт, (у виставі він схожий на типового «нового росіянина» чи «нового українця») вигідно купує у поміщиці ліс, проте Гурмижська видає Аксюзю за Петра відмовляє. За законами жанру, якщо є ті, хто намагається розлучити закоханих, значить, мають бути й ті, хто допоможе з'єднати люблячі серця. Такими «добрими геніями» стають два бродячих ак-

Через «Ліс» до глядацького визнання

■ В Театрі на Подолі відбулася прем'єра вистави за п'єсою Островського

Комедія «Ліс» — справжній «театр у театрі». Історія про двох акторів-невдах, які випадково потрапили до маєтку багатого поміщиці Гурмижської. А тут панує багатиликий «театр життя»: герої плетуть інтриги, крадуть, зваблюють і зваблюються, заважають щастю закоханих... Але благородні комедіанти Нещасливцев і Щасливцев виводять злодіїв і блюзнірів на чисту воду, допомагають возз'єднатися закоханим серцям.

Наталія ПЛОХОТНЮК | спеціально для «Хрещатика»

тора — комік і трагік — Щасливцев і Нещасливцев. Довідавшись, що Гурмижська має єдиного родича і законного спадкоємця (племінника покійного чоловіка), якого не бачила 15 років, вони придумують чудовий план. Трагік Геннадій Дем'янович видає себе за відставного офіцера, тоді як комік Аркадій змушений грати роль його лакея. Далі події розгортаються вже зовсім непередбачувано...

Зала театральної вітальні на Андріївському узвозі під час прем'єри вистави була заповнена дощенту — бажаючи потрапити на спектакль ладні були сидіти на приставних стільцях. Але після першого акту кілька глядачів по-

кинули залу — такого в Театрі на Подолі практично ніколи не було й навряд чи могло бути. Попри вражаючі декорації, вдале музичне оформлення й талановитих, можна навіть сказати зіркових акторів, вистава, як-то кажуть, «не задалась». Було трохи нудно й не відчувалося, що це комедія. Навіть у місцях, які мали бути комедійними, сміятися не хотілося. Не вистачало темпоритму, драйву. Іноді навіть здавалося, що на сцені — аматорський театральний колектив. І навіть яскрава гра таких зірок театру, як Марія Рудковська (Гурмижська), Сергій Сипливий (Щасливцев), Ігор Волков (Нещасливцев), Михайло Кришталь (Восьмибратов), не могли врятувати ви-

ставу від перегравання. Очевидно режисер Олександр Катунін, нова людина в Театрі на Подолі, сам ще не зовсім добре відчув ритм і життя візитки столичного Подолу, його темп і харизму.

Хочеться сподіватися, що режисер врахує побажання, які залишили глядачі в книзі відгуків. Адже Театр на Подолі за все своє існування жодного разу не переживав розчарування глядача. Але все-таки цю виставу варто подивитися — є над чим подумати. Особливо фінал. Не все в житті можна купити за гроші! Найближчі покази вистави «Ліс» в Театрі на Подолі (театральна гостьова, Андріївський узвіз, 20-б) пройдуть 29 листопада та 12 грудня о 19.00. Вартість квитків — 90 грн ■

